

Izdaja odbor za informiranje in kulturno dejavnost
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor
Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Franciška
Korošec, Ivanka Prislan,
Jože Sater

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar
Telefon 86 031, int. 304

Tiska CGP Mariborski tisk
Maribor

Glasilo je po 7. točki prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Bodoče TOZD - nova kvaliteta

Po osnovnih organizacijah sindikata je od 31. 5. do 8. 6. 1976 potekala razprava o osnutku zakona o združenem delu. Tako so se zaposleni v naši delovni organizaciji sestali na štirinajstih sestankih. Za izvedbo razprave so bili po osnovnih organizacijah sindikata imenovani petčlanski odbori, na ravni delovne organizacije pa je bil usposobljen dvanaestčlanski aktiv uvodničarjev. Ta se je razdelil v štiri skupine s po tremi člani za naslednja tematska področja: družbeno-ekonomski odnosi delavcev v združenem delu, samoupravno organiziranje združenega dela in uresničevanje samoupravljanja delavcev v združenem delu in medsebojna razmerja delavcev v združenem delu.

Udeležba delavcev je bila na splošno ugodna, zlasti če upoštevamo dejstvo, da so bile razprave organizirane v prostem času in da je v Železarni Ravne okrog tisoč delavcev, ki se vozijo na delo iz drugih, tudi bolj oddaljenih krajev. Udeležba teh pa je bila na splošno nekoliko slabša.

Razprava o osnutku zakona o združenem delu je, skladno s smernicami družbenopolitičnih organizacij in z že prej izkazano potrebo po preureditvi samoupravne organiziranosti delovne organizacije Železarne Ravne potekala obenem z obravnavo analize pogojev za organiziranje sedanjih temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb v nove temeljne organizacije

združenega dela. To analizo je pripravila posebna komisija za uveljavitev ustavnih določil in jo je, v nekoliko skrajšani obliki, prejel tudi vsak delavec.

Ker so delavci Železarne Ravne že pred časom spoznali, da sedanja organiziranost ne ustreza duhu ustave, bili pa so v dilemi, kako najti najbolj ustrezne, najbolj smotrne in racionalne rešitve, jim je osnutek zakona dejansko ponudil možnost preverjanja že prej zastavljenega koncepta samoupravne organiziranosti in iskanja najbolj optimalnih rešitev, s tem da je točno opredelil, kje in s kakšnimi pogoji imajo delavci v nekem delu delovnega procesa pravico in dolžnost organizirati TOZD.

Iz povzetka razprav bi bilo med drugimi zlasti razbrati, da se delavci železarne strinjajo s predlaganimi rešitvami nekaterih ustavno preveč splošno opredeljenih kategorij, čeprav obenem smatrajo, da bi moral zakon določena vprašanja še bolj podrobno in jasno definirati. Tako jim je popolnoma jasno in se strinjajo z načrtovano ureditvijo ekonomskih dohodkovnih odnosov med temeljnimi organizacijami v sestavi delovne organizacije, zlasti med TOZD osnovnih dejavnosti in TOZD, ki bi opravljale dejavnosti skupnega pomena.

Po razpravi pa je ostalo delno nerazčiščeno vprašanje pridobivanja dohodka delavcev v TOZD, ki opravljajo skupne dejavnosti (le-te so se organizirale iz delovne skupnosti v smislu člena 365). Dilema: ali se opredeliti za način pridobivanja dohodka na osnovi principa svobodne menjave dela (podobno kot delovne skupnosti skupnih služb) oz. za način pridobivanja dohodka na osnovi soudeležbe na skupnem prihodku TOZD (61. člen osnutka zakona o združenem delu).

V razpravi je bil povsod dan največji poudarek in izražena potreba po kar najbolj podrobnem definiranju odnosov med temeljnimi organizacijami, na dosledno upoštevanem samoupravno dogovorjenem principu poudarjeno izražene solidarne odgovornosti.

Nadalje je bila izražena splošna želja, da naj bi se čimveč dejavnosti skupnega pomena združilo v ustrezno TOZD, a da se le nekatere minimalno potrebne skupne dejavnosti uresničujejo v TOZD osnovnih dejavnosti.

V zvezi z reorganizacijo delovne organizacije in skladno z in-

tencijami osnutka zakona o združenem delu so bila v razpravi med drugim postavljena naslednja vprašanja, kjer so delavci v dilemi:

ali se lahko tudi tisti del delovnega procesa v sedanji TOZD,

ki trenutno zaradi kakršnihkoli težav posluje z izgubo, organizira kot TOZD, ali se z reorganizacijo na ustavnih in zakonskih predpisih ne bo povečalo število zaposlenih, zlasti v administraciji, ali

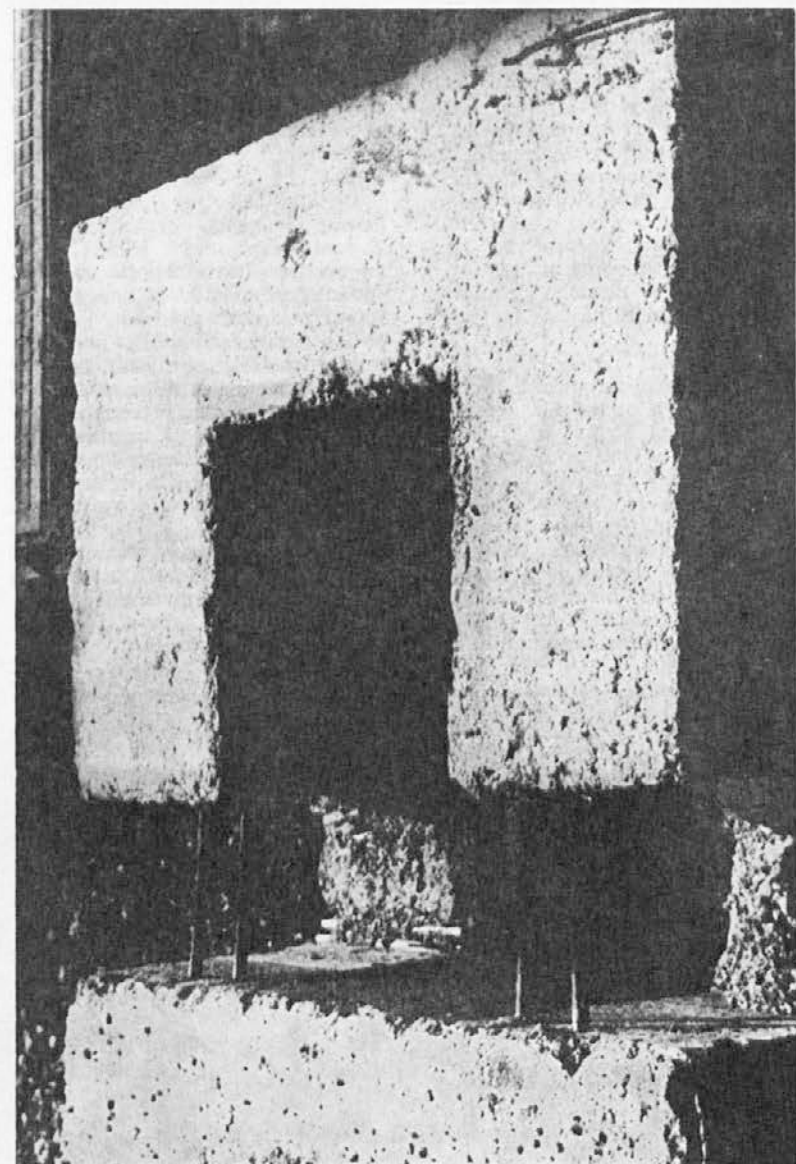
(Nadaljevanje na 3. strani)

Kako bomo rešili zastavljene naloge

O aktivnosti zveze komunistov v zvezi z reševanjem sprotne problematike in začrtanega političnega dela v pomladanskem obdobju izhajajo v Informativ-

nem fužinarju občasna poročila. V tem članku želim spregovoriti o naših sedanjih in bodočih kratkoročnih nalogah, ki so neodlož-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Spomenik

IZ VSEBINE

- Lastna prodajna organizacija v inozemstvu
- Sklepi delavskega sveta železarne Ravne
- Vse oblike odločanja izenačene
- Centralno ogrevanje letos
- V bodoče na zборе bolj pripravljene
- Gradnja doma starostnikov
- Delegati govorijo
- Za ali proti
- Ob 27. juniju — dnevu samoupravljalcev
- Nov postopek za izdelavo jekla
- Dijaki in učenci v železarni
- Solanje za potrebe gospodarstva
- Počitniško branje
- Branje pred olimpiado

Lastna prodajna organizacija v inozemstvu

Seja delavskega sveta železarne, ki je bila 10. junija, je bila namenjena v glavnem samo obravnavi in sklepanju o ustanovitvi podjetja z omejenim jamstvom, govor pa je bil tudi o razpisu javnega posojila za ceste in imenovanju odbora, ki naj v železnari pripravi in izvede akcijo vpisa posojila.

Pri pojasnilu predloga o ustanovitvi podjetja v Zvezni republiki Nemčiji je bilo povedano, da je bil predlog za odkup nepremičnin in dela osnovnih sredstev od fa. Prinz u. Krämer ter o ustanovitvi naše lastne prodajne organizacije izoblikovan v železnari letos meseca februarja. O predlogu so tedaj razpravljali in ga potrdili delavski sveti TOZD. Potem ko je bila sprejeta ustrezna odločitev, se je v železnari pristopilo k realizaciji sklepa. Ker gre za nakup nepremičnin in ustanovitev podjetja v tujini, je bila realizacija potrebna posebne strokovne obdelave, posebno še, ker je ustanovitev podjetja v tujini vezana na predpise, ki veljajo za take primere v Zvezni republiki Nemčiji, in na naše predpise, ki urejajo to področje. Končna priprava predloga ter priprava ustreznih dokumentov in listin je bila zaupana Centru za gospodarsko svetovanje v Ljubljani, ki razpolaga s potrebnimi strokovnjaki za to področje. Ta je po našem naročilu predlog strokovno obdelal in pripravil predloge ustreznih listin od statuta novo osnovanega podjetja do predloga sporazuma, (tega naj bi v zvezi z ustanovitvijo podjetja podpisale tudi druge članice Slovenskih železarn), predvidenega letnega prometa, stroškov, dohodka in njegove delitve.

Za potrebe ustanovitve podjetja v Zvezni republiki Nemčiji bi železnarna odkupila sedanje prostore fa. Prinz u. Krämer vključno z nekaterimi stroji in napravami. Poslovni prostori (hala) obsegajo 1400 m² pokritih prostorov ter nekaj nad 100 a drugega nepokritega zemljišča. Naslov novo ustanovljenega podjetja naj bi bil: CARINTIA-STAHl, sedež pa bi bil v Wuppertalu. Poslovni predmet bi ob-

segal skladiščenje in prodajo orodij, industrijskih nožev, pnevmatičnega orodja, pil, rezalnega orodja za les, ročnega ključavnice orodja, valjanega, kovane in litega jekla, in to obdelanega in neobdelanega, valjev za hladno valjanje, industrijskih snežnih verig, servis za orodje in vzmeti.

Čeprav so bile določene zadeve, predvsem pa pogoji ustanovitve in naše obveznosti, precej podrobno obravnavane na sejah delavskih svetov TOZD, so posamezni člani delavskega sveta železarne le še zahtevali nekatera dodatna pojasnila. Ob obravnavi o ustanovitvi podjetja je delavski svet razpravljal tudi o mikro organizaciji in številu zaposlenih v novo ustanovljenem podjetju.

Po izoblikovanju stališč in mnenj, izraženih v razpravi, predvsem pa ob upoštevanju, da je odločitev o odkupu nepremičnin in dela osnovnih sredstev od fa. Prinz u. Krämer ter ustanovitvi lastnega podjetja v Zvezni republiki Nemčiji že bila sprejeta na samoupravnih organih TOZD, je delavski svet sklenil:

1. Na podlagi že sprejetih odločitev delavskih svetov TOZD delavski svet Železarna Ravne soglaša z odkupom nepremičnin fa. Prinz u. Krämer v Wuppertalu v Zvezni republiki Nemčiji ter ustanovitvijo lastnega podjetja z omejenim jamstvom in organizacijo lastne prodajne organizacije v Zvezni republiki Nemčiji.

2. Z odločitvijo o ustanovitvi lastne prodajne organizacije v Zvezni republiki Nemčiji se odobri besedilo sklepa, s katerim so določeni naslov in sedež podjetja, poslovni predmet, pravna oblika in ustanovitelji podjetja, organi podjetja, program poslovanja s finančnimi kazalci podjetja, obveznosti za transfer dobička in obveznosti za dinamiko vračanja vloženih sredstev ter ekonomska utemeljitev za ustanovitev podjetja, z dopolnitvijo, da se:

a) sedaj predlagani naslov podjetja: RAVNE-STAHl z omejenim jamstvom spremeni in se naslov podjetja glasi: CARINTIA-STAHl (kratko: CAR-

STAHl) z omejenim jamstvom; b) dopolni poslovni predmet še za vzmeti in se za sedanjim poslovnim predmetom doda še beseda: vzmeti;

c) da je v 7. točki sklepa črtati besedo: Slovenec;

d) da je v 8. točki sklepa črtati celotno besedilo, navedeno pod: »alternativna«.

Navedene dopolnitve in spremembe je treba upoštevati tako v besedilu sklepa kot tudi v predlogu vloge ter na drugih listinah in prilogah, ki se nanašajo na ustanovitev podjetja v Zvezni republiki Nemčiji.

3. Delavski svet sprejema in potrjuje s sklepom določen program poslovanja s finančnimi kazalci podjetja, ki vsebuje planirani letni promet, planirani dohodek in njegovo delitev, dohodke in razdelitev dobička, strukturo dobička in razčlenitev drugih stroškov.

4. Delavski svet v predlagani obliki sprejema in potrjuje dogovor, sklenjen med Železarno Ravne in inž. Jožetom Geršakom, v zvezi z ustanovitvijo podjetja z omejenim jamstvom v Zvezni republiki Nemčiji.

5. Za zasedbo delovnih mest direktorja, prokurista za finančne posle in prokurista za komercialne posle v novo ustanovljenem podjetju v Zvezni republiki Nemčiji se v javnih sredstvih obveščanja opravi razpis. Kandidati za zasedbo delovnih mest morajo poleg moralnopolitičnih kvalitet, ki so potrebne za zasedbo delovnih mest, izpolnjevati še naslednje pogoje:

a) direktor, da ima visoko šolsko izobrazbo ekonomsko-komercialne ali metalurško-strojne smeri z najmanj triletnimi delovnimi izkušnjami na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih in aktivnim znanjem nemškega jezika;

b) prokurist za finančne posle, da ima VSS ali VS izobrazbo ekonomske smeri z najmanj triletnimi delovnimi izkušnjami na poslih finančne narave z aktivnim znanjem nemškega jezika;

c) prokurist za komercialne posle, da ima VSS ali VS izobraz-

bo ekonomske ali tehnične smeri z najmanj triletnimi delovnimi izkušnjami na poslih komercialne narave in aktivnim znanjem nemškega jezika.

V komisijo, ki bo opravila razpis in izbiri kandidatov, se imenujejo: Adi Cigler, dipl. iur., za predsednika ter Alojz Knez, dipl. inž., Vlado Strahovnik, dipl. inž., Angela Gracyjanski, dipl. oec., in Peter Orožen, dipl. oec., za člane.

Sklep o izvedbi razpisa in izbiri kandidatov se izvrši le v primeru, če bo Železarna Ravne od pristojnih državnih organov dobila dovoljenje za ustanovitev podjetja.

6. Za koordinacijo izvršitve nalog v zvezi z organizacijo podjetja CARINTIA-STAHl je pristojen poslovodni organ Železarna Ravne.

V novo ustanovljenem podjetju CARINTIA-STAHl se ob pričetku poslovanja sistemizirajo naslednja delovna mesta:

a) direktor, 1 zaposlen, VS;

b) prokurist za finančne posle, 1 zaposlen, VSS ali VS;

c) prokurist za komercialne posle, 1 zaposlen, VSS ali VS;

d) serviser, 4 zaposleni, KV ali VK delavec, z vsaj triletnimi delovnimi izkušnjami v stroki in pasivnim znanjem nemškega jezika;

e) tajnica, 1 zaposlena, SS ali VSS izobrazba, z vsaj triletnimi delovnimi izkušnjami na tajniških poslih ter aktivnim znanjem nemškega in pasivnim znanjem angleškega jezika.

Novo ustanovljeno podjetje bo poslovalo kot TOZD Železarna Ravne, kar je treba upoštevati pri predlogu makro organizacije bodoče samoupravne organiziranosti Železarna Ravne.

7. Za pripravo in izvedbo vpisa posojila za novogradnje, rekonstrukcije in modernizacijo magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji se v Železnari Ravne imenuje poseben odbor: Anton Polanc, Edo Javornik, dipl. oec., Alojz Knez, dipl. inž., Mirko Čreslovnik, Ivan Pudgar, Adi Cigler, dipl. iur., Jože Delatut, Anton Maklin in Konrad Bezjak.

-et

SREČANJA, KI POGLABLJAJO BRATSTVO IN ENOTNOST

Pred 35 leti so v težkih takratnih časih slovenski pregnanci prvič občutili toplino in sočustvovanje številnih srbskih rodoljubov, ki so v svojih domovih dali delček svojega tudi slovenskim izgnancem. V teh težkih letih so Slovenci iz Maribora, Celja, Zasavja, Gorenjske in od drugod kovali s svojimi srbskimi prijatelji bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov, tisto dragoceno prvino, ki nam je zagotovo prinesla zmago ter svobodno delavsko samoupravo.

Prav vlak bratstva in enotnosti 76 je med nas pripeljal več kot tisoč naših dragih gostov iz širnih rodovitnih območij Šumadije in zahodne Srbije. Težko je opisati trenutke srečanj s potniki tega vlaka. Po toliko letih so se nekateri ponovno videli, se objeli in si stisnili roke v pozdrav. Med kratkim bivanjem naših dragih

gostov med nami je bila še ena priložnost za sklepanje novih znanstev, utrjevanje in poglobljanje neposrednih človeških vezi med prijatelji in znanci.

Da bi se prijateljstvo, bratstvo in enotnost lahko še bolj poglobilo, je bilo letos že drugič prirejeno srečanje mladih iz pobratenih občin Jugoslavije, tokrat v občini Varvarin v Srbiji. Letošnjega srečanja se je udeležilo okrog tisoč mladih iz Hrvaške, Srbije, Bosne, Slovenije in Kosova. Srečanja v Varvarinu so se udeležili tudi mladi iz Mežiške doline, ki je pobratena z občino Varvarin in Čačak. Naši mladinci so v Varvarinu položili venec na spominsko obeležje padlim Slovincem, ki so bili med drugo svetovno vojno izgnani v občino Varvarin.

Trdim lahko, da so srečanja mladih iz pobratenih občin ena

Dobrodošli, bratje Slovenci!

najbolj zanesljivih vezi med narodi Jugoslavije. Nikakor niso le obveznost, temveč pomenijo več, kot bi pričakovali. Že na prvem srečanju mladih v Garešnici v SR Hrvatski so se poznanstva in prijateljstva tako poglobila, da ni bilo dvomiti o tem, da to niso le začasna zblizanja. Vse to pa je drugo srečanje v Varvarinu še bolj potrdilo. Videli smo, da so lahko mladi iz pobratenih občin

zanesljiva povezava med narodi in narodnosti Jugoslavije. Mladi so si dajali naslove, na katere bodo zagotovo pisali ter odgovarjali na sprejeta pisma svojih prijateljev iz vse države.

Ob svečanem zaključku drugega srečanja v Varvarinu so se mladi še dogovorili, da se bodo ponovno srečali prihodnje leto v Bosanski Dubici.

F. Rotar

Bodoče TOZD - nova kvaliteta

(Nadaljevanje s 1. strani)

bomo uspeli oblikovati učinkovit sistem upravljanja, vodenja, koordiniranja delovnega procesa po veliki decentralizaciji, informiranja itd., skratka, ali bomo po reorganizaciji uspeli v medsebojne odnose v združenem delu vnesti neko resnično novo kvaliteto.

V razpravi so bile vsa ta in podobna vprašanja na osnovi v osnutku zakona o združenem delu opredeljenih rešitev teoretično razčiščena, obenem z neoporekano konstatacijo, da teh vprašanj s skupnim prizadevanjem vseh delavcev tudi v praksi ne bo pretežno rešiti. V razpravi je bilo nadalje čutiti, da delavci ugodno sprejemajo nekatere zakonske opredelitve tako na področju uresničevanja samoupravljanja kot na področju medsebojnih razmerij v združenem delu. Gre zlasti za vprašanja:

— opredelitve delegatske baze, kjer je bilo do sedaj veliko nedoločene in delegatskega sistema nasploh, uresničevanja funkcije samoupravne delavske kontrole v vsej njeni celovitosti, vseh oblik odločanja, odgovornosti za opravljanje samoupravljaljskih funkcij in odgovornosti nasploh itd.

Razprava o osnutku zakona o združenem delu in pogoji za organiziranje novih TOZD v Železarni Ravne je na splošno uspešna, vendar še ni v celoti končana, saj se bodo določena vprašanja porajala in pojasnjevala deloma tudi na zborih delovnih ljudi konec junija, ko se bodo delavci z osebnim izjavljanjem odločali za ustavno preobrazbo samoupravne organiziranosti sedanjih treh temeljnih organizacij delovne organizacije Železarne Ravne.

Kot vemo, se v analizi predvideva 21 TOZD in 4 DSSS. Vsi ti deli naše železarne sestavljajo neko zaokroženo celoto in imajo po ustavi pogoje za ustanavljanje TOZD oziroma zakon pravi, da se ljudje v takih celotah morajo združevati in ustanavljati TOZD. V železarni bo strokovna komisija predlagala za razpravo nekoliko spremenjen predlog, ker ima sedanji predlog v danem trenutku težave tehnične narave. Spremembe bi bile tri, in sicer:

— AOP bi bila služba, ki bi spadala v sektor za gospodarjenje,

— finančni in računski sektor bi zaenkrat bila ena DSSS in ne dve, kot se je prej predvidevalo,

— ravno tako bi družbena prehrana ne bila TOZD, ampak

služba, ki bi spadala v kadrovsko splošni sektor. Na tem področju še ne vemo, kako bo urejena prehrana v železarni, ali bo v lastni režiji ali pa nam bo to uslugo še naprej delalo podjetje Merx.

To so trenutna polemična vprašanja, ki se bodo reševala

Sklepi delavskega sveta železarne Ravne

Delavski svet Železarne Ravne na seji 23. 6. 1976 obravnaval naslednji dnevni red:

- pregled sklepov zadnje seje,
- potrditev plana naložb v osnovna sredstva za leto 1976,
- predlog razdelitve sredstev sklada skupne porabe po zaključnem računu za leto 1975,
- določitev višine posojila za individualno in organizirano gradnjo stanovanj in najetje kredita za stanovanjsko izgradnjo,
- predlog za imenovanje delavca na delovno mesto direktorja Šolskega centra Ravne na Koroškem,
- predlog za razpis vodilnih delovnih mest,
- sklepanje o pogojih sofinanciranja nakupa stanovanj v družbeni lasti.

V zvezi s tem je sprejel naslednje sklepe:

— Na podlagi odločitev in sklepov, ki so bili sprejeti na delavskih svetih TOZD in delovne skupnosti skupnih služb, delavski svet sprejema in potrjuje plan

kasneje. O končni obliki organiziranja novih TOZD in DSSS se bomo dokončno morali izreči na zborih delovnih ljudi.

Konrad Bezjak

ČLANSTVO V ZK NARAŠČA

18. junija je bil na Ravnah v počastitev 50-letnice kongresa SKOJ svečan sprejem v Zvezo komunistov. Uvodno besedo je imel sekretar komiteja OK ZKS Ravne tovariš Edo Pogorevc. Tej slovesnosti pa je prisostvoval tudi sekretar IK pri CK ZKS tovariš Franc Šetinc, ki je spregovoril novo sprejetim o liku komunista ter jim realno predložil današnjo politično situacijo v svetu in doma. Govoril je še o gospodarski krizi, njenih vzrokih in posledicah. Spomine na NOB pa je z živo in preprosto besedo pripovedoval španski borec Ivan Kokalj.

Podatki kažejo, da članstvo v zadnjih treh letih strmo narašča. Tokrat so sprejeli v ZK 98 novih članov, od tega je 50 mlajših od 27 let, 34 je žensk, 35 pa delavcev. Po sprejemu so jim pripravili skromno zakusko in zavrteli dokumentarni film: Veliki datumi ZKJ.

Vsem novo sprejetim iskreno čestitamo!

r. a.

činu uporabe sredstev se pooblašča odbor za splošne zadeve.

— V predlogu razdelitve sklada skupne porabe se postavka 7 — družbena gradnja stanovanj — zniža za 400.000 din, ki jih je železarna prispevala po potresu prizadetim prebivalcem in krajem na Tolminskem.

— Pri postavki 30 — prispevek železarne za gradnjo osnovne šole na Javorniku se pooblasti pristojno strokovno službo, da poišče možnost oplemenitenja za to predlaganih sredstev (vročitev pri banki). S tem se prav tako dovoljuje najetje dolgoročnega kredita na podlagi vročenih sredstev v gornje namene.

— Za leto 1976 so individualni graditelji stanovanjskih hiš upravičeni do dolgoročnega posojila v višini:

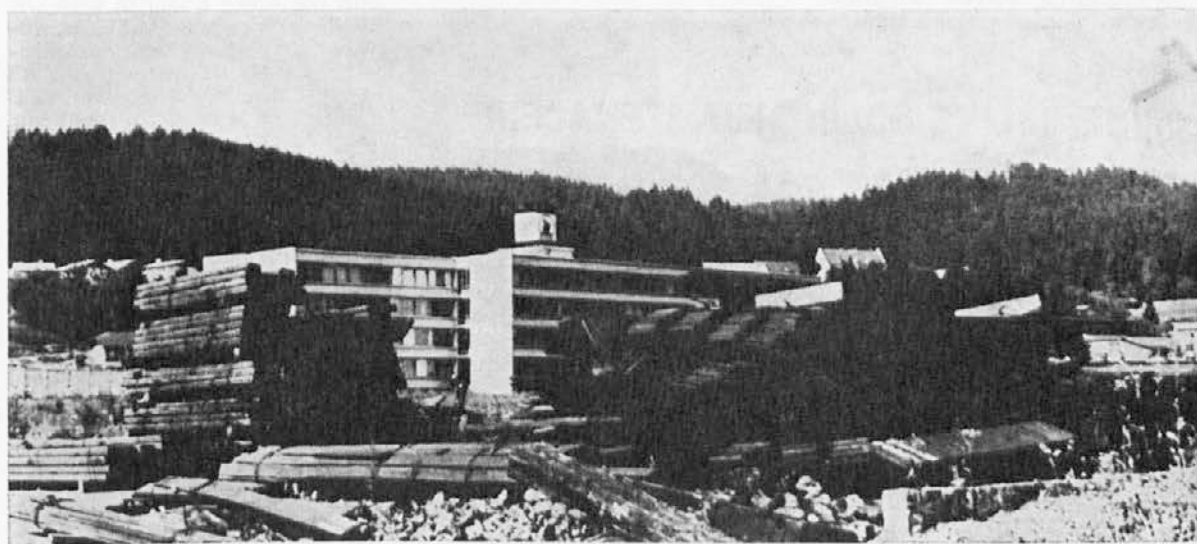
- a) za novogradnje do največ 150.000 din,
- b) za dograditve do največ 100.000 din,
- c) za adaptacije do največ 60.000 din.

— Upravičencem, ki izpolnjujejo pogoje za odobritev posojila, se posojilo izplača v dveh obrokih, in to:

- a) v letu 1976 60 % po izračunu pripadajočega posojila, vendar ne več kot 80.000 din;
- b) v letu 1977 40 % po izračunu pripadajočega posojila oziroma zadržani del iz leta 1976.

— Zaposlenim, ki jim po izračunu pripada dolgoročno posojilo do višine 30.000 din, se posojilo v celoti izplača v letu 1976.

— Zaposlenim, ki bodo stanovanjske hiše gradili v organizira-

Zaloga

ni gradnji, se znesek dolgoročne- ga posojila, določen za individual- no gradnjo stanovanjskih hiš, po- veča za 20 %. Tem upravičencem se tako določeni kredit po izraču- nu izplača v letu 1976 v enkrat- nem znesku.

— Če sredstva, namenjena za kreditiranje organizirane gradnje stanovanjskih hiš, letos ne bodo v celoti izkoriščena, delavski svet dovoljuje, da se neizkoriščeni del prenese na postavko »individual- na gradnja stanovanjskih hiš«.

— Odobri se najetje kredita za stanovanjsko izgradnjo pri samo- upravni enoti za graditev stano- vanj samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ravne na Ko- roškem v višini 6.000.000 din po pogojih, ki jih predvideva nate- čaj za dodelitev kreditov, objavl- jen 17. 6. 1976 v Večeru.

— Na prosto vodilno delovno mesto ravnatelja Šolskega centra Ravne na Koroškem se z veljav- nostjo od 1. 7. 1976 za naslednja štiri leta, ko bo delovno mesto ponovno razpisano, imenuje La- dislav Kukec, profesor industrijs- ke pedagogike, dosednji rav- natelj tega centra.

— V javnih sredstvih obvešča- nja se objavi razpis prostega vo- dilnega delovnega mesta komer- cialni direktor Železarne Ravne. Razpisno komisijo sestavljajo: Jo- že Žunec, šef proizvodnje TOZD MP, Matej Smrtnik, vodja ma- terialnega gospodarstva TOZD MO, in Jakob Konič, vodja špe- dicije.

— V javnih sredstvih obvešča- nja se zaradi reelekcije objavi razpis vodilnega delovnega mesta direktorja za gospodarjenje. Raz- pisno komisijo sestavljajo: Kolo- man Vrečič, obratovodja kovač- nice, Anton Pratekar, šef pro- izvodnje TOZD MO, in Maks Pešl, vodja projektov v AOP.

Pogoji za zasedbo delovnih mest so:

— da ima visokošolsko strokov- no izobrazbo in pet let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih ali višješolsko strokovno izobrazbo in osem let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih, in sicer tiste smeri, ki nudi znanje in sposobnost za iz- polnjevanje nalog, predpisanih za to delovno mesto;

— da je moralnopolitično nepo- rečen in družbeno aktiven,

— da predloži program dela, iz katerega so razvidne naloge in smotri, ki naj bi jih dosegel na delovnem mestu.

— Železarna Ravne združuje sredstva za stanovanjsko izgrad-

njo z drugimi organizacijami združenega dela in tako pospeš- je reševanje stanovanjskih potreb delavcev Železarne Ravne, kate- rih zakonci so zaposleni v drugi organizaciji združenega dela in nimajo rešenih stanovanjskih po- treb.

— Ta sredstva združuje z na- slednjimi pogoji:

a) da gradnja oziroma nakup stanovanj poteka v družbenem sektorju,

b) Železarna Ravne sofinancira do višine polovice vrednosti stan- darnega stanovanja in ne več kot 50 odst. vrednosti stanovanja, ki pripada delavcu po standardu, kot to določa samoupravni sporazum o stanovanjskih razmerjih;

c) na stanovanjih, ki se gradijo s sofinanciranjem, pridobi Žele- zarna Ravne pravico stanodajalca in to pravico uresničuje skupaj s sofinancerji. Pri tem pa se posa- meznim sofinancerjem postavlja pogoj, da se od skupnih sredstev za gradnjo oziroma nakup stano- vanj v družbenem sektorju pri- dobi najmanj polovica stanovanj v kompleksu organizirane grad- nje stanovanj za potrebe delav- cev Železarne Ravne;

d) prednost pri sofinanciranju imajo tiste organizacije združe- nega dela, ki ob izpolnjenih po- gojih pristopijo h gradnji oziroma nakupu organizirane gradnje stano- vanj za potrebe delavcev Že- lezarne Ravne (kompleksna grad- nja in kompleksen odkup);

e) delavec lahko pridobi stano- vanje, zgrajeno s sredstvi iz so- udeležbe z drugo organizacijo združenega dela, če je v Železarni Ravne zaposlen najmanj tri leta in če izpolnjuje druge pogoje za pridobitev stanovanja po samo- upravnem sporazumu o stano- vanjskih razmerjih delavcev Že- lezarne Ravne.

— Na podlagi gornjih kriteri-jev odloča o sofinanciranju take gradnje v posameznih primerih odbor za splošne zadeve na pred- log posamezne stanovanjske ko- misije.

— Delavski svet Železarne Ravne s planom določi višino sredstev, ki se letno namenijo za sofinanciranje izgradnje oziroma nakupa stanovanj in pri tem upošteva že dospele ponudbe so- financerjev ter interes Železarne Ravne.

— V smislu gornjih sklepov naj se vsebinsko dopolni samouprav- ni sporazum o stanovanjskih raz- merjih delavcev Železarne Ravne.

—mp

za odločanje o najpomembnejših temeljnih vprašanjih pa se pred- videva referendum. S tem se bo zlasti odgovornost posameznih služb in organov za ustrezno pri- pravljjanje gradiva in organizira- nje samoupravnih akcij pri spre- jemanju konkretnih odločitev ne- sorazmerno povečala.

Rečeno je že bilo, da so vse oblike odločanja sedaj tudi de- jansko izenačili, da ima delegat- sko izražena volja delavcev isto vrednost, težo in pomen kot oseb- no izjavljanje. Tako je tudi po- polnoma pravilno, saj bi ob dru- gačni ureditvi stvari celotni de- legatski sistem postal farsa, tako pa je končno le podana realna osnova njegovemu nadaljnjemu razvoju. Po novem je vsa insti- tucionalna struktura samouprav- nega odločanja, od temeljne or- ganizacije do sestavljene orga- nizacije, interesne skupnosti itd., zasnovana strogo delegatsko. De- lavski svet, v katerem delegati ne nastopajo v svojem interesu, pač pa v imenu delavcev posa- meznih delov delovnega procesa, ki so jih izvolili, mora biti resen in odgovoren organ. Zato zakon o združenem delu tudi precizira pristojnosti, pravice in odgovor- nosti skladno s splošnimi načeli delegatskega sistema, ki je uni- verzalen.

Ni delegatskega sistema brez določene stopnje odgovornosti, ki pa je pri nas še posebno ve- lika. Primarna odgovornost v združenem delu se kaže pred- vsem v vlogi delavskega sveta; iz njega pa sicer izvirajo vsi drugi izvršni organi, ki so delavskemu svetu odgovorni tako, kot je de- lavski svet odgovoren delavcem v temeljni organizaciji.

Pri oblikovanju bodočega sa- moupravnega mehanizma bomo morali posvetiti enako pozornost delegatskemu sistemu v temeljni organizaciji oziroma delovni or- ganizaciji kot delegacijam dru- benopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti; v železarni še zlasti tem zadnjim, ker je se- danje stanje več kot nezadovolj- livo. Osnutek zakona o združe- nem delu določa, da se temeljne organizacije zaradi uresničevanja mnogih skupnih interesov obvezo- no združujejo v delovno organi- zacijo, vse druge oblike združev- anja pa so neobvezne. To po- meni, da moramo pri združeva- nju v delovno organizacijo na eni strani kar najbolj podrobno opredeliti odnose med TOZD, obenem pa formirati kar najbolj učinkovit delegatski sistem, da se bodo v samoupravnem spora- zumu o združevanju v delovno organizacijo dogovorjena načela tudi odgovorno in učinkovito uresničevala. Preglasovanja ene ali več temeljnih organizacij ne- bo, temveč bo potrebno še in še dogovarjanja, usklajevanja, po- jasnjevanja in mogoče še česa, da se bodo sprejemale resnično take odločitve, ki bodo v interesu de- lavcev delovne organizacije, ne samo neke TOZD ali nekih ožjih struktur.

Načelo solidarnosti, ki bo v bo- doče še posebej stopalo v velja- vo, tudi zmeraj nekoga prizade- ne, le na delegatski način, na osnovi dogovarjanja, na katerem ta sistem sloni, pa bo s precej- dobre volje mogoče vedno priti do želenih rezultatov in najbolj- ustreznih rešitev.

Janko Dežman

SLOVESNOST PRED ŠTUDIJSKO KNJIŽNICO

V zadnjih spomladanskih dneh leta 1926 je v Kefrovem mlinu potekal 3. kongres SKOJ v naj- strožji konspiraciji. 19. junija le- tos pa smo počastili spomin na to, za vse takratno in sedanje na- predno delavsko gibanje po- membno zborovanje.

Posebej ponosni so mladi raven- ske občine, ki so dali pobudo za proslavljanje tega visokega jubile- ja, nad katerim je prevzela po- kroviteljstvo RK ZSMS. Sloves- nost, ki so se udeležili Franc Šetinc, delegacije vseh republi- škkih konferenc ZSMJ in vseh OK ZSMS, predsednik SAZU dr. Jan- ez Milčinski, še živeča udeležena 3. kongresa France Klopčič in Stane Krašovec, delegacije ZZB in drugi, pa je bila tudi spodbuda, da nadaljujemo in v naši samo- upravni praksi razvijamo še z večjo vneto bojne in revolucio- narne tradicije SKOJ, ki so se ro- dile v boju za zrušitev izkorišče- valske družbe, v boju za svobodo, socializem, bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti.

Istočasno so v počastitev te ob- letnice odprli v študijski knjižnici bralnico z marksistično literaturo, v kateri bodo lahko delovni ljudje in občani zlasti pa mladi prebi- rali dela filozofov in ideologov socializma, se ob tem individualno idejnopolitično izobraževali in ta- ko pridobivali potrebno znanje za še učinkovitejše vključevanje v nadaljnji razvoj naših samo- upravnih socialističnih odnosov.

Marksistično bralnico so z združe- nimi močmi ustanovile družbeno- politične organizacije, SIS za kul- turo in skupščina občine Ravne, to pa le še bolj poudarja pomen idejnopolitičnega izobraževanja, ki mu moramo prav tako zdru- ženi v prihodnosti posvečati vse večjo pozornost.

Ob tej priložnosti so mladi po- slali pozdravno pismo tovarišu Titu in protestno pismo avstrijs- kemu konzulu s tako vsebino: »V celoti se solidariziramo z av- strijsko demokratično javnostjo in našima narodnostnima manjši- nama ter se pridružujemo zahte- vi, da uresničitev določenih pogodb ne sme in ne more biti odvisna od kakršnegakoli preštevanja manj- šin.«

Po končanem kulturnem delu proslave in govorih predsednika OK ZSM Ravne Stojana Gerdeja ter v. d. predsednika zvezne kon- ference ZSMJ Dragana Miliča so si udeleženci proslave ogledali študijsko knjižnico, nato pa kre- nili v Titov dom na svečano sejo, kjer je predsedstvo RK ZSMS po- delilo priznanja najboljšim mla- dim samoupravljalcem in OO ZSM.

Sredi popoldneva so se zbrali še pri Kefrovem mlinu, kjer je bila izrečena misel, da v bratski zvezi naših narodov in narodnosti, v naših uspehih, neomejeno zaupa- mo v še lepši jutri naše samo- upravljalke skupnosti.

g. k.

VSE OBLIKE ODLOČANJA IZENAČENE

IZ OSNUTKA ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

Ena izmed novosti, ki jih osnu- tek zakona o združenem delu prinaša, je tudi dejanska izena- čitev vseh oblik odločanja. Dos- lej smo govorili o tako imeno- vanem neposrednem in posred- nem odločanju. Posredno odlo- čanje smo imenovali odločanje po delegatih. Kolikor bi pri tak- šnem terminiranju imeli v mi- slih samo tehniko odločanja, potem bi bilo to vse v redu. Šlo pa je dejansko za različno vred- notenje vseh oblik odločanja. Pri terminiranju teh pojmov moramo imeti pred očmi zlasti

dejstvo, da je posrednost ali ne- posrednost politični odnos, ne pa tehnični; tehnika navsezadnje tu sploh ni pomembna.

Če bi posredno samoupravlja- nje obstajalo, potem to sploh ne bi bilo samoupravljanje, pač pa soupravljanje oziroma participa- cija, oblika, ki se uvaža ali pre- učuje v nekaterih, zlasti zahod- noevropskih deželah klasične me- ščanske demokracije.

V zvezi z oblikami odločanja nam daje zakon o združenem delu jasne razmejitve in termi- nološko preciznost. Zlasti zbori delavcev dobivajo s tem zakonom spet pravo vsebino in dimenzijo,

Kako bomo rešili zastavljene naloge

(Nadaljevanje s 1. strani)

ljive, čeprav stopamo v poletni čas, ko naj bi tudi družbenopolitično življenje zaradi počitnic nekoliko zastalo.

Vendar ni tako! Smo in spet stopamo v eno zelo razgiban obdobje družbenopolitičnega življenja v naši družbi, kar se odraža tudi v delovni organizaciji železarne Ravne. Še več. Mi sami smo dodali razprave in sprejemanje nekaterih pomembnih samoupravnih dokumentov, ki naj bi uredili naše medsebojno samoupravno življenje v železarni. Pri vseh teh pomembnih dogodkih je in bo morala ZK odigrati aktivno pozitivno vlogo, čeprav večkrat ni neposredni nosilec akcij.

Od konca marca letošnjega leta, ko so bile organizirane nove organizacije ZK in nov komite železarne Ravne, so se člani ZK aktivno udeleževali pri naslednjih razpravah:

- Ocena obstoječega samoupravnega družbenega planiranja v TOZD in DO Železarna Ravne.
- Preobrazba srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje in osnovna zamisel konkretizacije tega v koroški regiji.
- Ekonomski položaj železarne v prvem kvartalu 1976. leta.
- Ocena samoupravnega sporazuma o delitvi OD.
- Razprave o osnutku zakona o združenem delu.
- Razprave o samoupravnem organiziranju TOZD v železarni.
- Sprejemanje samoupravnih sporazumov o delitvi OD, delovnih normah in sistemizaciji delovnih mest.
- Več drugih manj pomembnih tem s področja operativnega dela.

Na podlagi naštetih tem dela in osnovne usmeritve ZK v železarni lahko trdimo, da je bilo in je še osnovno prizadevanje ZK Železarne Ravne v razvijanju in negi samoupravnih odnosov. Za uspešno delo na tem področju so potrebna enotna stališča za reševanje nastalih problemov in zadostna stopnja izobrazbe v smislu razvijanja in nege samoupravnih pridobitev.

Da bi lahko izvajali to pomembno nalogo — namreč krepitev samoupravnih odnosov, moramo biti sami dovolj in pravočasno informirani. Zato se trudimo, da za pomembne samoupravne naloge organiziramo razprave v osnovnih organizacijah ZK pred drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, da bi lahko člani ZK v teh organizacijah in samoupravnih organih tvorno in enotno sodelovali pri izoblikovanju pozitivnih predlogov.

Prav informiranost vseh članov kolektiva pri sprejemanju pomembnih samoupravnih odločitev igra izredno pomembno vlogo. Mislim, da ne bi smel biti sprejet noben pomemben samoupravni akt toliko časa, da ga večina zaposlenih do podrobnosti ne spozna. Za to, da smo pravilno informirani, pa smo odgovorni vodilni in vodstveni delavci in člani ZK.

Nekatere zadnje razprave na zborih ob sprejemanju samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov so pokazale, da kljub dolgotrajnemu procesu sprejemanja teh sporazumov zaposleni niso bili dovolj informirani. V tem smislu, da so se bistveni elementi novega samoupravnega sporazuma podrobneje obdelali in razčistili, lahko pozitivno ocenjujemo zahtevo po ponovni obravnavi na zborih. Med temi pozitivnimi pa je nekaj tudi negativnih, subjektivnih teženj, ki jih v takih razpravah delavci sami izločajo kot zahteve, ki niso v njihovem večinskem lastnem interesu.

Razlaganje snovi, o kateri naj bi zbori ali drugi samoupravni organi po razpravi glasovali, je večkrat slabo, včasih pa celo napačno. Zato bo v bodoče potrebno, da vodijo razprave delavci, ki so za pozitivni razvoj samoupravnih odnosov in strokovno sposobni dajati odgovore na zastavljena vprašanja. To načelo bomo morali v celoti osvojiti tudi pri zasiedanju delovnih mest.

Zveza komunistov in druge družbenopolitične organizacije v železarni imajo v naslednjem poletnem obdobju pomembne zadolžitve, ki jih bo treba neodložljivo izvesti kljub neprimernemu času, ko se bo začela intenzivna poraba letnih dopustov.

Izvesti je treba akcijo za sprejetje družbenih planov TOZD in delovne organizacije ter plane družbenopolitičnih skupnosti pa 11 samoupravnih sporazumov za financiranje dejavnosti posebnega družbenega pomena, brez katerih družba ne more obstajati in se uspešno razvijati. Ne bom podrobneje obravnaval teh pomembnih sporazumov, ker bodo ob izidu tega članka morali biti že sprejeti.

Naslednja pomembna stvar, ki jo sprejemamo v tem času, je samoupravno organiziranje železarne v več TOZD. To je tematika, ki bo morala biti neprestano osrednja točka družbenopolitičnih organizacij, ker pomeni zunanjo formo TOZD globoke vsebinske spremembe in možnosti velikega nadaljnega razvijanja samoupravnih odnosov.

S sprejetjem samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov obdelava tega problema še ni končana. Sistem bo potreben še naprej razvijati in negovati, da bomo dosegli čim boljše odnose v delitvi ustvarjenih sredstev, ki bodo zagotavljali večjo produktivnost dela in nadaljnjo neprestano rast železarne.

Posojilo za ceste je ena najpomembnejših nalog, ki jo morajo družbenopolitične sile v železarni pozitivno izvesti. Akcijo začnemo v času, ki sicer zaradi raznih stvari ni najbolj primeren. Vendar moramo tako pomembno akcijo, kot je posojilo za ceste, razumeti veliko širše. Moderna družba se ne more hitro razvijati, če nima razvitih komunikacijskih povezav. Zato smo kot člani te družbene skupnosti dolžni,

da prispevamo primeren delež k hitrejšemu razvijanju boljših komunikacijskih vezi, kar bo v končni meri imelo pozitivne posledice za razvoj vseh družbenih dejavnosti in družbe, katere člani smo.

Opisani program dela ZK železarne za obdobje poletnih mesecev pomeni obenem tudi program dela s področja družbenopolitične in samoupravne dejavnosti nas vseh, ki smo zaposleni v tej delovni skupnosti.

Pozitivno reševanje zahtevanih nalog pomeni pozitivni prispevek naše delovne skupnosti za nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov in razvoj naše družbe.

Sekretar komiteja ZK
Železarne Ravne
dipl. oec. Edo Javornik

CENTRALNO OGREVANJE LETOS

O gradnji omrežja centralnega ogrevanja smo že večkrat pisali. Občani pa vendarle pogosto sprašujejo o teh stvareh, zato dajemo kratko informacijo o tem, kaj vse bo zgrajeno in priključeno letos.

Kot vemo, poteka ta gradnja že nekaj let, in to s hitrim tempom. Pokazalo se je, da je dobra, zato raste tudi zanimanje občanov, ki bi se želeli čimprej priključiti. Največ nejasnosti nastaja glede vrstnega reda — zakaj je ena soska prej na vrsti kot druga itn.

Že od začetka gradimo po načrtih IMP Ljubljana. Posebna skupina tam projektira samo naše centralno ogrevanje. Ker pa to skupino občasno angažirajo tudi za druga pomembna dela, smo z nekaterimi projekti v zaostanku. To nam pri gradnji doslej ni povzročalo težav, le tu in tam je porušilo zamišljeni vrstni red. Dela izvaja skupina IMP Maribor in Instalater Prevalje.

Letos je predvsem treba končati zahodno vejo, ki povezuje kotlarno z Dobjo vasjo, na katero pa so priključena naselja Janeče, Dobji dvor in Dobja vas. Predvidena je tudi priključitev novega poslopja AMD in Gradišovega naselja; Dobja vas je v zaključni fazi, Dobji dvor v pričetku, drugi potrošniki pa bodisi prav tako v zaključni fazi ali tik pred zaključkom.

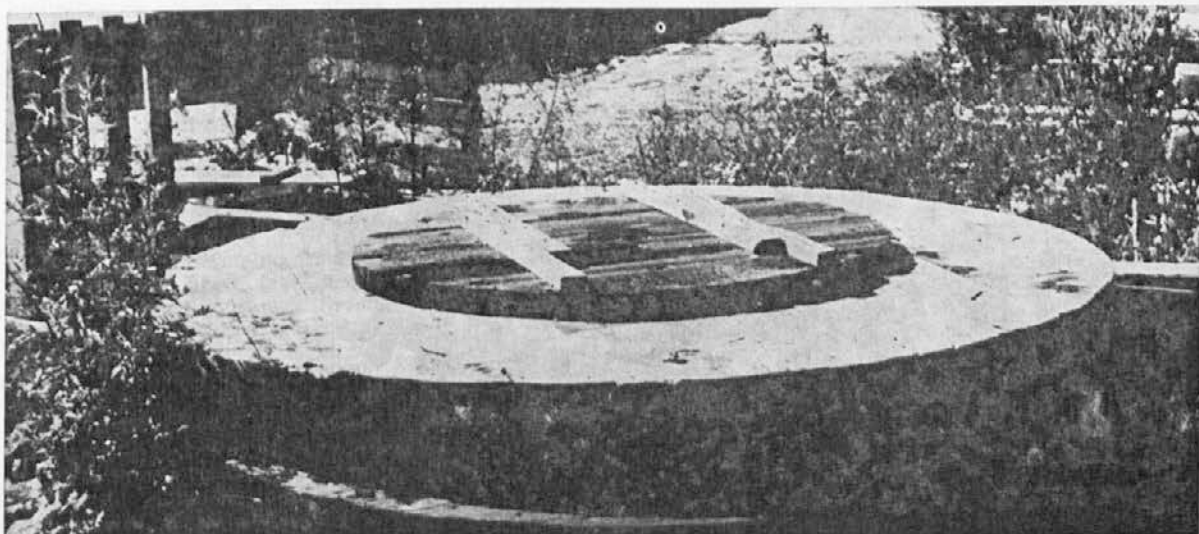
Nastala je polemika med naseljem Šance in Dobji dvor. Obča-

ni Šance so se pritoževali, da je njihovo naselje starejše in da so bili vedno prizadeti, ker so morali komunalne storitve opraviti sami, medtem ko so se drugim naseljem sredstva večkrat namenila.

Tu je treba pojasniti, da smo si vsi prizadevali, da bi letos lahko priključili Dobji dvor in vsaj polovico Šance, vendar to iz dveh razlogov ne bo uspelo. Prvi razlog je v tem, ker smo računali na uvožen izolacijski material, pa z njim zaradi uvoznih omejitev ne bo nič. Vse bomo morali preurediti na domačo izolacijo, ki pa je dvakrat dražja od uvožene. Zato nam manjka denarja, nastopa pa tudi časovna stiska. Drugi vzrok pa je, da še nimamo kompletnih izvedbenih načrtov za Šance, ker je to naselje terensko tako razgibano, da zahteva od projektantov dvakrat več časa kot običajno.

Tudi izvedba bo zelo komplicirana, ker bo delno v kanalih, delno pod zemljo, delno v zraku, vse to pa je treba v načrtih obdelati do podrobnosti. Računamo pa s tem, da bomo potegnili glavni vod z Javornika do Šance, tako da bi z deli lahko začeli spomladi leta 1977 in Šance v naslednji sezoni priključili.

Nadaljevati bomo morali tudi s priključki družbenih stanovanj na Javorniku, ob Suhi in priključiti osnovno šolo s telovadnico,

Kolobar

novo poslopje SDK, postajo milice z najbližjimi potrošniki, če bomo uspeli, pa tudi gasilski dom in staro osnovno šolo.

S 1. julijem smo začeli delati na notranjih instalacijah v najstarejših blokih na Čečovu, to so bloki I, II, III in IV. Na dveh dela Instalater, na dveh pa RSC Velenje. Lep cilj je, da bi letno priključili najmanj 100 stanovanj v vseh tistih strnjenih naseljih, kjer to omrežje že obstaja.

Imamo že načrte tudi za nekatera druga družbena stanovanja (vrstne hiše) in bomo tudi tu pričeli, ko nam bodo vsi stroški na pričetih objektih znani.

Železarna je za centralno ogrevanje letos namenila 3,5 milijona dinarjev. Razumljivo je, da bomo v primeru ugodnega finančnega poslovanja v prihodnjih letih še širili toplovodno omrežje. Predvsem tudi v starem delu Raven (Titov dom, kino dvorana itn.).

Lahko smo veseli in ponosni, da delamo na tem področju s takim tempom. Smo edini v Sloveniji, pa tudi v Jugoslaviji, ki smo naredili toliko za svoj kraj. Pričakujemo pa, da bodo občani upoštevali objektivne težave in nam pri tem pomagali s sodelovanjem in razumevanjem.

Jože Kert, inž.

teva, da nosijo skladno s splošnimi akti, polno odgovornost za dosledno informiranje in organizacijo zborov vodstveni delavci, da je potrebno to odgovornost zaostri in da do podobnih situacij ne bi smelo več prihajati. V bodoče je s tem v zvezi treba posvetiti več pozornosti tudi vprašanjem časa in prostora, kjer se zbor sklicuje, in drugim navidezno nebitnim formalnostim. Dejstvo je, da se npr. v hali z rotom zbor ne more voditi, ob tem ko večina stoji pri strojih in dejansko sploh ničesar ne čuje ter tako v razpravi tudi aktivno ne sodeluje. Sicer pa je verjetno sprejemanje novega sistema delitev OD za vse skupaj le malo težek zalogaj in stvari zato ne moremo jemati preveč tragično.

SKLEPE MORAMO IZVRŠITI

Pri pregledu izvršitve sklepov je bilo ugotovljeno, da se ni izvršil sklep 26. seje, s katerim se je zahtevalo od vodilnih delavcev, da pripravijo posebne sestanke delovnih skupin, kjer bi obravnavali izključno proizvodno problematiko in vprašanja kot: kvaliteta, izmeček, organizacijsko tehnična vprašanja, predvsem pa odnos do dela, delovne in tehnološke discipline, ki na splošno pada, in med drugim povzroča nesorazmerno slabše poslovne re-

OD in drugih aktov že toliko samoupravljalne aktivnosti, kot že dolgo ne, da za neko posebno sklicevanje delovnih skupin enostavno ni bilo več časa.

Delavski svet pa je bil ob tem mnenja, da moramo kljub preobilici aktivnosti čimprej najti tudi čas, da bi tudi o teh zelo pomembnih vprašanjih odkrito in konstruktivno spregovorili, in kar je najpomembnejše, da dogovorjeno nato tudi spoštujemo in uresničujemo.

SOCIALNOST IMA SVOJE MEJE

Na predlog komisije za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti in izrekanje ukrepov je delavski svet na tej seji izrekel dvema delavcema stroge ukrepe zaradi kršitev delovnih obveznosti, neopravičenih izostankov. Enemu: izključitev pogodno z rokrom enega leta, drugemu: premešitev na manj zahtevno delovno mesto za dobo šestih mesecev.

V razpravi so delegati delavskega sveta TOZD mehanske obdelave splošno nedisciplino, ki ponekod prehaja v anarhijo, odločno obsodili. Obenem so ugotavljali, da se kršilci delovnih obveznosti zaradi neopravičenih izostankov na splošno ne zavestno dajo posledic svoje kršitve. Nanje gledajo zgolj z vidika lastne okodovanosti pri osebnem dohodku. Ne vidijo pa dejstva, da zaradi njihove nenadne odsotnosti agregat stoji ali dela z zmanjšano zmogljivostjo ter je tako celotni delovni skupnosti povzročena velika škoda. Izneseno je bilo mnenje, da bi bilo treba poleg prijave kršitve neopravičenega izostanka navesti tudi škodo, ki je zaradi tega nastala, in končno enkrat tudi preiti na zahtevanje povrnitve vsaj dela nastale škode. Opozorjeno je bilo ob tem, da osnutek zakona o združenem delu upošteva te momente že en neopravičen izostanek tretira kot hujšo kršitev delovne obveznosti in da predvideva tudi povrnitev materialne škode v celoti ali pa v določenem pavšalnem znesku.

Delavski svet je obenem v tem primeru izrekel zadnji pogojni ukrep odvzema lastnosti delavca. Delegati so smatrali, da ima prevelika humanost in socialnost tudi negativne posledice in tako svoje meje. Tako bo v bodoče v potrebnih primerih ukrep odvzema lastnosti delavca dokončen z izvršitvijo v najkrajšem roku.

NEUPORABNE STROJE ODPISATI BREZ RAZPRAVE

Delavski svet je na tej seji obravnaval tudi nekatera manj pomembna vprašanja. Brez razprave je tako odpisal določena osnovna sredstva, nekaj rabljenih, amortiziranih strojev, ki smo jih iz proizvodnje že izločili. Postopek odpisa je na delavskem svetu TOZD MO vedno kratek. Prekinili so z miselnostjo, ki je bila nekoč zelo prisotna, da je vsega škoda, da je treba vsako »rafudo« čim dlje hraniti in obdržati. Sedaj prevladuje hotenje, da se čimveč starih strojev in naprav čimprej zamenja z novimi, boljimi in bolj učinkovitimi in se tako želi, da bi bilo takih odpisov čimveč.

J. Dežman

V bodoče na zборе bolj pripravljeni

S SEJE DELAVSKEGA SVETA TOZD MEHANSKE OBDELAVE

24. junija je bila 27. redna seja delavskega sveta TOZD mehanske obdelave, na kateri so verificirali rezultate glasovanja na zborih delovnih ljudi ob sprejemanju samoupravnega sporazuma o sistemizaciji delovnih mest in delitvi OD ter drugih splošnih aktov novega sistema. Delavski svet pa je imel na dnevnem redu tudi nekatera druga, manj pomembna vprašanja.

ODGOVORNOST VODSTVENIH DELAVCEV

Delavski svet je najprej ugotovil, da so rezultati glasovanja o sprejemanju samoupravnega sporazuma o sistemizaciji in delitvi OD naslednji: od skupnega števila zaposlenih v TOZD MO je zanj glasovalo 70 odst. delavcev, udeležba na zborih je bila 78-odstotna, kar je dejansko ugoden rezultat. Ko je delavski svet analiziral organizacijo in potek zborov, je ugotavljal, da so se ponekod po dvakrat ponovno sestajali, da nastalo situacijo pa je več vzrokov.

Osnovni vzrok je neustrezna informiranost. Dejstvo je namreč, da je celotni novi sistem relativno kompliciran in da se je treba vanj kar precej poglobiti, če ga hočemo popolnoma razumeti. Točno pa je na žalost tudi, da na splošno neradi beremo in da je tako tovrstna informacija kot podlaga za samoupravno odločanje vse prej kot učinkovita.

Naslednji problem je mogoče v tem, da so bile razprave po de-

lovni skupinah izven delovnega časa v nekaterih obratih zelo slabo obiskane. Eden, mogoče najpomembnejši vzrok, pa je premajhno angažiranje vodstvenega kadra kot tudi nekaterih predstavnikov družbenopolitičnih organizacij. Tako še mnogim tudi neposredno pred ponovno sklicanimi zbori v posameznih obratih niso bili jasni nekateri osnovni principi novega sistema, kot so

TUDI PORODNICAM VALORIZIRANA OSNOVA ZA NADOMESTILO OD

Skupščina zveze skupnosti otroškega varstva SRS je sprejela sklep o višini nadomestila OD v času podaljšanega porodniškega dopusta. Določilo sklepa uravnava izplačila nadomestil OD za nazaj od 1. januarja 1976 dalje, in sicer:

delavkam, ki jim je bilo nadomestilo OD v času podaljšanega porodniškega dopusta določeno na podlagi OD v letu 1974, se nadomestilo valorizira za 23,9 odst. Za čas od 1. januarja 1976 bo izplačana vsem tem delavkam razlika za nazaj 15. 7. 1976 v breme skupnosti otroškega varstva.

Za naprej pa se uporablja določilo v statutu oziroma v drugih splošnih aktih regionalne zdravstvene skupnosti, ki določajo, da se po preteku 6 mesecev od začetka porabe nadomestila v času porodniškega dopusta valorizira za poprečno povečane OD v tem obdobju, če so se poprečni osebni dohodki povečali za najmanj 5 odst.

F. K.

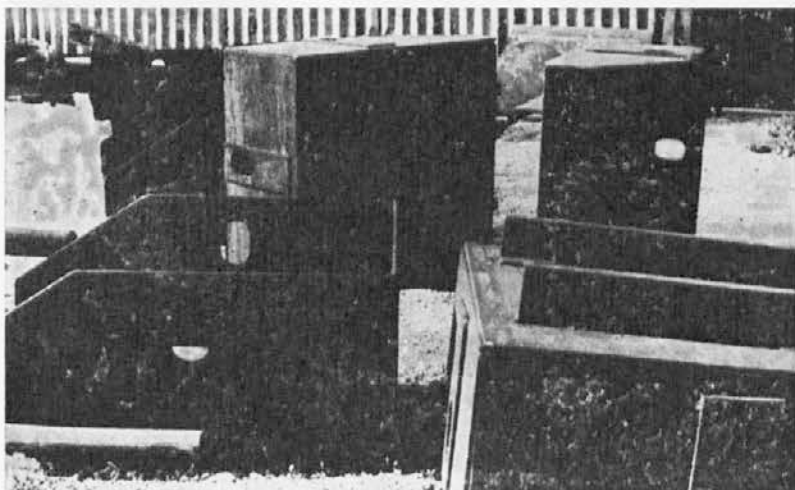
norme, vzroki in posledice podpisovanja izjav delavcev ipd. Seveda pa je treba ob tem tudi omeniti negativen odnos in pristop določenih posameznikov, ki so z vnaprejšnjo apriori odklonitvijo minirali vzdušje na zboru.

Na delavskem svetu je bilo osvojeno enotno stališče in zah-

zultate od tistih v predhodnem obdobju. Ob tem je delavski svet nadaljeval razpravo še o nekaterih aktualnih proizvodnih organizacijskih vprašanjih in problemih. Seznanil se je tudi z rezultati poslovanja, ki so v železarni kot celota od zadnjega kvartala, ko je bila situacija še relativno ugodna, na splošno zelo slabi. TOZD mehanske obdelave pa ima kot finalizator ob sorazmerno ugodni zasedenosti z naročili ob iskanju notranjih rezerv vse možnosti za doseganje boljših delovnih rezultatov, kot so trenutni.

Vsa ta vprašanja pa je, kot že omenjeno, potrebno predočiti in reševati na najširši demokratični osnovi, saj bodo izboljšani poslovni rezultati doseženi le ob aktivnem sodelovanju vseh delavcev v delovni organizaciji. V času splošne recesije v svetu, ki bo verjetno nekaj časa še trajal, pa so skupni napor potrební.

Doslej se je o tem pogovarjala samo ena delovna skupina. Vzrok, da je tako, je tudi v opravičljivem dejstvu, da je bilo meseca junija ob sprejemanju splošnih aktov novega sistema o delitvi

Kompozicija

Gradnja doma starostnikov

STARE POTREBE

O gradnji enotnega doma starostnikov za vse štiri koroške občine je govor že vrsto let. Raziskave kažejo, da je gradnja razdrobljenih domov neekonomična, ker so stroški vzdrževanja na enotno previsoki, obširne analize pa, da je takojšnja potreba po domu z najmanj 120 ležišči. Tako so se julija 1975 vse koroške občine dogovorile o gradnji takega doma. Investitor je sedanji Dom upokojujencev in oskrbovancev v Dravogradu, priprave za gradnjo pa vodi poseben gradbeni odbor, sestavljen iz predstavnikov vseh občin; predsednik je Rajko Poberžnik, dipl. iur.

Ta odbor je zavzel stališče, da se naj zgradi dom s kapaciteto 130 postelj, možna pa naj bo dograditev za nadaljnjih 70 postelj. Na občino Radlje, Slovenj Gradec in Dravograd bi prišlo po 30 postelj, na Ravne pa 40. V tem razmerju naj bi občine tudi sodelovale pri financiranju gradnje. Izdelan je bil investicijski program, ki je bil sprejet in dostavljen vsem zainteresiranim.

LOKACIJA ČRNEČE

Po ogledu raznih lokacij je bilo odločeno, da bo dom v Črnečah na sedanjem nogometnem igrišču. Urbanistični biro Ravne je izdelal ustrezno dokumentacijo, občina Dravograd pa je izdala lokacijsko dovoljenje.

Ceprav je izbrana lokacija preučena vsestransko, se še vedno pojavljajo pomisleki nepoučenih, ki trdijo, da kraj gradnje ni primeren. Zato kratka utemeljitev.

Po urbanističnem načrtu so Črneče priključene mestu Dravograd. Predstavljale naj bi zanj spalni satelit. So manj kot en kilometer oddaljene od meje Dravograda ter imajo svojo trgovino, gostilno, kulturno dvorano, šolo, otroški vrt, cerkev, asfaltirano cesto in urejeno naselje. Imajo torej že zdaj vse funkcije bivalnega naselja. Promet je skromen, dana je možnost formiranja lastne ekonomije in nadaljnje širitve objekta.

Zato je gradbeni odbor izbral to lokacijo kot najboljšo. Sprejeli pa so jo tako svet koroških občin kot tudi predstavniki druž-

benopolitičnih medobčinskih organizacij. Nadaljnje razpravljanje o lokaciji je zato nepotrebno in bi moglo vso akcijo poriniti na stranski tir. To pa bi bilo neodgovorno do tistih starejših občanov, ki komaj čakajo domskega varstva.

SKUPNO FINANCIRANJE

Idejno skico s približnim predračunom je izdelal Emonaprojekt Ljubljana. Po njej bi dom obsegal kuhinjo za 180–230 oseb, pralnico za 200 oseb, jedilnico – dvorano za 150–180 oseb ter 60 enoposteljnih sob, 20 dvoposteljnih in 8 sob z več ležišči. V prvi fazi bi dom sprejel 130 stanovalcev. Predračunska vrednost znaša zaokroženo 2,5 milijarde starih din. Cene so v skladu z dosedanjimi izkušnjami in republiškimi normativi.

Predsedstvo sveta koroških občin je na razširjeni seji obravnavalo priprave za gradnjo koroškega doma starostnikov v Dravogradu ter preučilo možnosti virov financiranja te gradnje. Prišlo je do zaključka, da je možnost podana z združevanjem sredstev, ki se zberejo za koroško regijo pri skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS v skladu z graditvenim domom in stanovanjem za upokojujence. Ta sredstva se zbirajo v skladu, ki je enoten za vso Slovenijo, in se evidenčno vodijo po občinah. Praktično financiranje in poraba teh sredstev tudi poteka znotraj posameznih občin.

PREJ ZA STANOVANJA — ZDAJ ZA DOM

Koroške občine so vsa prejšnja leta sredstva tega sklada uporabljale za gradnjo stanovanj upokojujencev s splošnimi pogoji. Zaradi tega je prav, da se sedanja razpoložljiva sredstva in bodoči priliv v srednjeročnem obdobju usmeri izključno za gradnjo doma starostnikov. Po sklepu sklada je možna soudeležba iz sredstev sklada kot dotacija za gradnjo domov v okviru sredstev občine največ do 180.000 din na posteljo.

Ob upoštevanju predvidene investicije bi bila glede na razdelitev posteljnega fonda po občinah soudeležba naslednja:

Občina	Postelj. fond	Potrebna sredstva	Soudeležba	
			iz sredstev sklada SPIZ	iz sredstev v občini
Dravograd	30	5.761.200	5.400.000	361.200
Radlje ob Dravi	30	5.761.200	5.400.000	361.200
Ravne na Koroškem	40	7.681.600	7.200.000	481.600
Slovenj Gradec	30	5.761.200	5.400.000	361.200
SKUPAJ	130	24.965.200	23.400.000	1.565.200

Po podatkih sklada je stanje sredstev po občinah naslednje:

Občina	Stanje razpoložljivih sred. na dan 31. 12. 1975	Ocena priliva 1976	Razpoložljiva sredstva v letu 1976
Dravograd	1.513.232,39	517.710	2.030.942,39
Radlje ob Dravi	2.100.165,84	1.323.480	3.423.645,84
Ravne na Koroškem	3.744.335,32	2.358.320	6.102.655,32
Slovenj Gradec	1.059.315,19	1.296.150	236.834,81
SKUPAJ	6.298.418,36	5.495.660	11.794.078,36

Ker je angažiranje sredstev sklada po posameznih občinah praviloma iz razpoložljivih sredstev takega leta, je soudeležba občin trenutno večja, kot je že dogovorjeno med koroškimi občinami ter znaša za občino:

Dravograd	1.722.738,45 din
Radlje ob Dravi	1.722.738,45 din
Ravne na Kor.	2.296.934,65 din
Slovenj Gradec	1.722.738,45 din
Skupaj	7.465.200,00 din

Ta sredstva se bodo tudi uporabljala za morebitno podražitev nad predvideno višino investicije.

Po samoupravnem sporazumu o samoupravni organizaciji in nalogah skupnosti pokojninskega

in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji je v pristojnosti občinskih konferenc delegatov SPIZ, da skladno z občinsko in regijsko politiko usmerijo sredstva sklada za gradnjo domov in stanovanj za upokojujence, ki so evidentirana za posamezno občino. Predsedstvo sveta občin koroške regije predlaga občinskim konferencam SPIZ koroške regije, da razpravljajo o gradnji »koroškega doma starostnikov v Dravogradu« ter usmerijo razpoložljiva sredstva sklada za gradnjo domov in starostnikov in priliv teh sredstev v srednjeročnem obdobju 1976–1980 za izgradnjo tega doma. Tako predlaga sprejem sklepa za soudeležbo v višini, ki je možna, tj. do zneska 180.000 din na posteljo.

DELEGATI GOVORILJO

Vsakomur je znano, da je prišel delegatski sistem vrsto pozitivnih sprememb na vseh tistih področjih, kjer ga uveljavljamo, vendarle pa lepo zapisana načela še ne pomenijo, da se bodo enako lepo tudi uresničevala, še posebej, če ljudje niso dovolj usposobljeni za to. Tega pa niti ni realno pričakovati, saj se današnji delavec ob stroju ne more sam od sebe jutri preleviti v vsestransko razgledanega delegata.

Vprašali smo nekatere člane — delegate delavskega sveta TOZD

MO, ki se jim izteka mandat in so si že nabrali določene izkušnje, kako ocenjujejo dosedanje delo delavskega sveta in kakšni so njihovi predlogi za bodoče delegate.

Vinko Trafela, prof. str.

Če želimo, da je delo DS uspešno, morajo biti vse seje temeljito pripravljene. K pripravam pa sodi pravočasna seznanitev vseh delegatov o problemih. Obstajati mora možnost za posvetovanja delegata z bazo, stališča strokovnih služb morajo biti napisana

Na vrtu

Sonce

kratko, jasno in v preprosti, lepi slovenščini. Seje DS naj bodo kratke. Izkušnje kažejo, da dolge seje privedejo tako daleč, da začne udeležba delegatov upadati in to tem bolj, ko se bliža konec mandatne dobe. Tudi še zmeraj ni prave povezave med bazo in delegatom, vrh tega pa nekaterim delegatom manjka čut odgovornosti.

Intenca dela bodočih delavskih svetov in delegatov izhaja z delno refleksijo dela sedanjih delavskih svetov. Bodoči delegat mora biti vsestransko razgledana osebnost.

Danilo Golob, ključavničar

Sedanji DS ni uresničil svojih nalog. Predvsem šepa pri povratnih informacijah, torej na zvezi baza—delegat. Pri diskusijah je moč opaziti, da izstopa osebno mnenje in ne mnenje baze. Poleg tega pa so tudi taki, ki svoje mnenje vsiljujejo kot mnenje baze. Gradiva za seje je dovolj, vendar ni pravočasno dostavljeno, tako večinoma niti delegat ne more vsega predelati, kaj šele sredina, ki ga je volila.

Bodoči delegat mora dobro poznati samoupravljanje, delo samoupravnih organov. Delegate bo treba izobraževati specifično za njihovo delegatsko funkcijo. Dolej je bilo tega premalo. Delegat se mora zavedati svoje odgovornosti, nikakor pa se ne sme postaviti v pasivno vlogo opazovalca.

Franč Uršnik, str. tehnik, vodja odd. obd. sr.

Seje DS so potekale brez večjih nepravilnosti, udeležba je bila zadovoljiva. Materiali so bili v redu pripravljeni, vendar se je dogajalo, da so kakšno problematiko posredovali šele na seji. Dnevni redi so bili za nekaj sej preobširni, seje pa trajajo predolgo. Ni najboljše, da se sklepe sprejema po hitrem postopku, čemur je vzrok pomanjkanje časa ali že zakasneli roki. Za obravnavo in sklepanje o pomembnih stvareh, bo v bodoče potrebno nameniti več časa. DS sprejemajo premalo povratnih informacij od SIS, delegati pa premalo seznanjajo bazo z razpravami in sklepi DS. Preveč se obravnavajo

tiste zadeve, ki so že rešene s samoupravnimi akti in sporazumi o medsebojnih razmerjih in ki so jih v resnici dolžne reševati odgovorne službe in komisije pri delavskih svetih TOZD.

Za bodoče DS mora biti gradivo pravočasno dostavljeno in seveda v krajši obliki z izvlečki ali čim podobnim (tako bi prihranili tudi papir). Delegatska struktura pa naj bo voljena bolj iz vrst neposrednih proizvajalcev, ki bodo

je: obrat v eni TOZD ne pozna problematike drugega obrata iste TOZD, zato se pri razpravah potem zatika.

Povezava med bazo in delegatom se je v zadnjem času nekoliko izboljšala. Delavci pa lahko mnogo ali skoraj vse izvejo iz sredstev javnega obveščanja. Sedaj je še bolje, ko imamo štiri najstodnevnik, poleg tega se poslužujemo oglasnih desk, kamor razobesijo sklepe. Kljub temu da

V ČASU MEDICINSKE REHABILITACIJE POLNA PLAČA OD 1. 5. 1976 DALJE

Po 26. členu samoupravnega sporazuma o vrsti in obsegu pravic iz neposrednega zdravstvenega varstva in o pravicah iz zdravstvenega zavarovanja lahko zdravstvena komisija odredi za zavarovanca, ki je začasno nezmožen za delo, da zaradi medicinske rehabilitacije začasno dela na ustreznem delovnem mestu skrajšan ali polni delovni čas. V tem primeru je delavcu zagotovljena razlika med OD, doseženim na takem delovnem mestu oziroma skrajšanim delovnim časom in OD, ki bi mu šel, če bi delal na svojem delovnem mestu poln delovni čas.

Ker gre v tem primeru za izrecno pristojnost zdravniške komisije, bo le-ta morala to odrediti s primernim izvidom in mnenjem na obrazcu »izvid in mnenje«. Navedeno določilo se uporablja do 1. maja 1976 dalje, obračunavalo se bo razliko vedno za en mesec nazaj, ker računalnik v tem hipu ne more sprejeti teh opravil, da bi bil obračun v celoti izvršen za tekoči mesec.

F. K.

morali prenašati in tolmačiti sodelavcem vse sklepe DS, za katere uresničitev so odgovorni.

Vinko Zatler, delovodja pri nožih

Precejšen korak je že to, da so se ustanovili DS po TOZD, ker se je tako začel razvoj stikov med bazo in delegatom. Nastale pa so težave, ker vsakdo pozna sebe, druge pa bolj malo ali natančne-

ima sedanji delavski svet še zmeraj neko klasično podobo, se stvari v mnogočem le pomikajo v pravo smer. Reorganizacija pa bo bistveno pripomogla k boljšemu delovanju DS.

Bodoče nove delegate bi bilo treba temeljito seznaniti z reorganizacijo in samoupravo.

Vsem štirim tovarišem hvala za odgovore!

Z. S.

ZA ALI PROTI

VZDRŽANI GLASOVI V BISTVU LIBERALNI OPORTUNIZEM IN IZMIKANJE ODGOVORNOSTI

V času poglobljanja samoupravljanja, ko medsebojni odnosi v združenem delu doživljajo bistvene spremembe, ko se celotna družbena struktura kvalitativno izredno hitro in bistveno spreminja, tako da tem spremembam komaj sledimo, se tudi znotraj naše delovne skupnosti ob različnih načinih samoupravnega odločanja ter pri družbenopolitičnem delu vse bolj pogosto pojavljajo pomisleki proti ustaljenemu načinu glasovanja, proti kompromisarskemu načinu izrekanja z vzdrževanjem.

Kaj je vzdržani glas? V prvi vrsti ugotavljamo, sploh ni glas, kajti pod sinonimom »glas« razumemo dejansko izraženo voljo, naklonjenost ali nenaklonjenost neki alternativni. Ta volja pa je dejansko vedno več kot jasna. Vzdržanje je samo preračunano zatajevanje, v bistvu pa je tisti, ki se vzdrži, proti. Vzdrževanje pri glasovanju je popolnoma razumljivo, logično sprejemljivo in tradicionalno uveljavljeno v večstrankarskih deklarativno demokratskih, a toliko samopoveličevanih družbenih sistemih. V sistemu socialistične samoupravne demokracije pa je vzdržan glas absurd, ki se sicer kaže v različnih pojavnih oblikah. Najčesče

kot tipični liberalni oportunizem, kot svobodnjakarska volja, brez smisla in razumevanja za odločevanje za enotne, jasno izražene skupne interese.

V času, ko z načrtovanim zakonom o združenem delu zaostroujemo odgovornost vseh in vsakogar tako rekoč na vseh področjih družbene stvarnosti, pa je vzdržani glas samoupravljalca, še zlasti delegata, v bistvu izmikanje odgovornosti. Samoupravne odločitve so namreč čisto tudi različne, sporne in jih je kot take potrebno sprejemati čimbolj soglasno. To pa lahko dosežemo le na osnovi konstruktivnega dialo-

ga, dogovarjanja, za dogovorjenimi odločitvami pa potem tudi kolektivno odgovorno stojimo.

Ne more in ne sme se dogajati, da nekdo z vzdržanostjo špekulativno stoji ob strani ali pa se samo boji komu zameriti, jutri pa se bo v sporni situaciji izmikal, saj jaz nisem bil za to, ali pa, nisem bil proti, kakor bi bolje kazalo. Kar se tiče delegatov, še zlasti teh, je treba poudariti, da si delegat, ki izraža voljo neke sredine — če jo izraža — vzdržanja enostavno ne more privoščiti. Prav tako si tega ne more privoščiti neka odločitvena raven ali neka skupina delavcev, ki ima pravico in dolžnost, da se do skupnih problemov, vprašanj in dilem jasno opredeli. V nasprotnem primeru delegatski sistem sploh ne more zasnovano funkcionirati. Zagovorniki »vzdrževanja« seveda trdijo, da je delavec, delegat, ali kdorkoli že, čisto iz objektivnih vzrokov v dilemi, kako naj se odloči. Ali stvari niso dobro pojasnjene ali svojega mnenja ali sredine, ki jo predstavlja, ne zna najbolj pravilno izraziti oziroma v nekaj ni najbolj prepričan, pa takoj izbere najbolj ravno pot: niti za niti proti, temveč se vzdrži. Delegatski sistem enako kot celotno samoupravljanje sloni na dogovarjanju, ne na prenašanju stališč. Za prenašanje stališč imamo dopise, pošto in kurirje, pa bi tako delegatov sploh ne rabili. In če ugotavljamo, da sloni delegatski sistem in družbeni sistem kot celota na dogovarjanju, potem je naloga delegata, samoupravljalca, člana sindikata ali ZK ipd., da se dogovarja, posvetuje, zahteva pojasnila in mogoče še kaj, tako dolgo, dokler ni vprašanje jasno, da se lahko zanj tudi jasno opredeli z da ali ne. Samo tako in nič drugače. Podobne dileme so tudi okrog tajnega glasovanja. Tudi tu bi lahko prišli do podobnih ugotovitev in končno do enakega sklepa, da je tudi tajno glasovanje enako kot vzdrževanje popolnoma nesprejemljivo. Kljub podobnosti pa je to le druga tema, sicer prav tako široka s svojimi posebnostmi, ki jo bo prav tako potrebno načeti.

Sedaj, ko bomo ob reorganizaciji z novimi samoupravnimi splošnimi akti, na osnovi ustave in intencij osnutka zakona o združenem delu na novo urejali samoupravno organiziranost in uresničevanje samoupravljanja delavcev, se bomo morali s temi vprašanji spopasti in jih enotno za vselej rešiti. V bodoče torej: za ali proti, druge poti ni.

Janko Dežman

Razbitina

Boljši položaj s kvalitetnim delom

PROIZVODNE KAPACITETE TOZD MO NEENAKOMERNO ZASEDENE Z NAROČILI

Naša podjetniška gospodarska dejavnost s proizvodnjo in plasmanom proizvodov na domačem ali tujem tržišču predstavlja samo en člen v sklopu kompleksne preskrbe in pokrivanja potreb, ki nastajajo na domačem in v nacionalnih gospodarstvih. To dokazuje, da naša proizvodnja ni namenjena sama sebi, temveč za pokrivanje družbenih potreb in da nastopamo z našimi proizvodi na tržišču, kjer poteka blagovna menjava. Zato se moramo tudi temu primerno obnašati ter imeti vedno pred sabo faktorje, ki vplivajo na našo uspešnost plasmana, to so cena, rok in kvaliteta proizvodov.

Znano je, da je osnova v vsaki družbeni reprodukciji prodaja ali realizacija. Na drugi strani pa nam mora biti jasno, da je uspešnost realizacije odvisna od naštetih faktorjev, kot so npr. delitev dohodka, uporaba in usmerjanje akumulacije itd., ki na nas direktno vplivajo. Zakonitosti, ki vladajo v vseh nacionalnih gospodarstvih, povzročajo občasno različna ciklična nihanja gospodarske aktivnosti in s tem v zvezi prehod iz gospodarskega ravnotežja v depresijo in nazaj. Vsa takšna nihanja se izražajo v stanjih konjunktura, to je takrat, ko povpraševanja po izdelkih naraščajo, ali v stanju recesije, ko povpraševanje po izdelkih pade. Vsa takšna dinamična gospodarska gibanja doma in v svetu se odražajo tudi v našem nacionalnem gospodarstvu in v železarni. Ne moremo jih zanemariti pri ugotavljanju stanja glede pokrivanja potreb, ki se odražajo v prejetih naročilih.

Naša prodajna politika je usmerjena v pokrivanje potreb, ki nastajajo na domačem, kakor tudi na inozemskem tržišču. Absorpcijska moč tržišča narekuje obseg in količino naročil, ki se odraža v sklenjenih pogodbah in na katerega je vpliv naše prodajne dejavnosti lahko večji kakor na tujem tržišču. Pridobivanje naročil in sklenitev pogodb na tujih tržiščih je še bolj odvisna od našega obnašanja in upoštevanja vseh ekonomskih kategorij, s katerimi se srečujemo ob nastopih konkurence.

Z današnjim stanjem z naročili za izdelke z višjo stopnjo izdelave ne moremo biti zadovoljni, ker glede kapacitete zasedenosti na daljši rok nimamo zagotovljenih naročil in sklenjenih pogodb. Tu so sicer izjeme, ki jih bom v nadaljevanju omenil.

Domače povpraševanje po izdelkih je lani močno spremenil stabilizacijski ukrep v obliki predpisov o zavarovanju plačil tako za investicijsko opremo kakor tudi za izdelke, ki se tretirajo kot repromaterial v raznih panogah industrije. Ta ukrep vsekar ugodno vpliva stabilizacijsko, ima pa za posledico znižanje potreb in naročil za določeno obdobje. Tako stanje bo po znanih ekonomskih zakonitostih trajalo

samo določen čas. V tem času bi se pa morali nekaj naučiti, spremeniti določeno miselnost glede obnašanja do trga, povečati produktivnost in dvigniti kvaliteto naših izdelkov. Hitreje bi se morali vključevati in izpopolnjevati naš proizvodni asortiment posebej tam, kjer je tehnika in nova tehnologija ovrgla in izločila nekateri izdelek, ki smo ga še do nedavnega uspešno plasirali.

Že omenjena zakonitost, tržna situacija in družbena politika cen nas omejujejo, da bi ustvarili tisto akumulativnost, ki bi jo po nekem trendu količinske proizvodnje pričakovali. Resnica je, da vsaka družba vodi določeno politiko gospodarskega ravnotežja in stabilnosti in ne more dopustiti inflacijskih tendenc gibanja v gospodarstvu, ki imajo močno negativen vpliv na življenjski standard v družbi.

Iz vsega navedenega in ob upoštevanju vseh teh dejavnikov je stanje TOZD mehanskih obratov glede naročil in sklenjenih pogodb naslednje:

Stroji in naprave

Naročil za te izdelke je za leti 1976 in 1977 dovolj. V glavnem se nanašajo na izvoz strojev in naprav v ZSSR. Zelo malo je naročil za potrebe domačega tržišča, ker so ti izdelki investicijskega pomena.

Trenutna potreba in na videz konjunktura situacija na tržišču v ZSSR je pogojena s širokim mednarodnim sodelovanjem na področju investicijske dejavnosti. Z gotovostjo lahko trdimo, da je tržišče v ZSSR tudi v perspektivi interesantno, saj so njihove potrebe tolikšne, da s sprejetjem samo dela njihovih naročil lahko popolnoma zasedemo naše proizvodne kapacitete.

Pnevmatično orodje

Za zastarele proizvodne kapacitete lahko ugotovljamo, da imamo še kar dovolj naročil. Problemi nastopajo v pravočasni realizaciji pogodbenih obveznosti. Plasma teh izdelkov je problematičen zaradi izredno nizkih prodajnih cen, ki so pod družbeno kontrolo. Občasni poizkusi spremembe zadržanih cen v okviru samoupravnega sporazumevanja nam ne dajejo takšno stopnjo povišanja, ob kateri bi lahko ugotavljali ustvarjanje pozitivne akumulativnosti za razširjeno reprodukcijo.

Zaradi tega tudi v zadnjih obdobjih ni bilo storjeno dovolj za razširitev asortimenta pnevmatičnega orodja, kakor tudi ne v bistvenem dvigu produktivnosti proizvodnje, zaradi česar se je zmanjševala možnost ustvarjanja dohodka.

Industrijski noži

V preteklem obdobju je bil postavljen novi obrat za proizvodnjo industrijskih nožev z bistvenim povečanjem proizvodnih ka-

pacitet v primerjavi s prejšnjimi. Po osnovnem projektu in izdelanem investicijskem elaboratu so bile instalirane kapacitete, namenjene za realizacijo naročil za domače in zunanje tržišče. Odnos naj bi se gibal 40:60 v korist proizvodov, namenjenih za izvoz.

Z nastopom recesije, posebno v lesni predelovalni industriji, so se potrebe zmanjšale. Stabilizacijski ukrepi so prisilili potrošnike, da v popolnosti izkoristijo zaloge, ki so se v prejšnjih obdobjih pri potrošnikih večših tudi nekontrolirano večale.

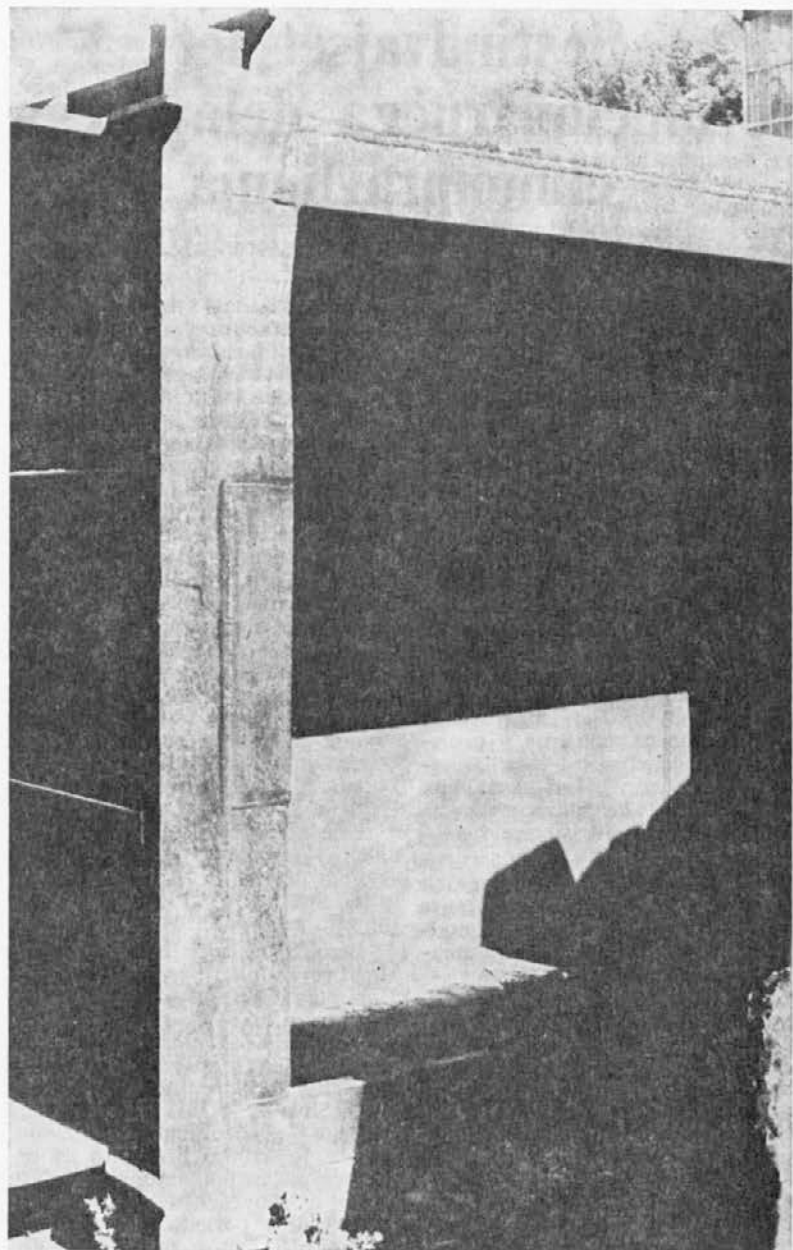
Nastop in uspešnost plasmana na zunanjem tržišču sta v popolnosti pogojena z našim poslovnim obnašanjem in upoštevanjem ekonomskih kategorij, kot so cene, rok in kvaliteta. Na teh tržiščih se enakopravno srečujemo z mednarodno konkurenco. Obstoj na zunanjem tržišču pa še dodatno pogojuje manjša afirmacija naših izdelkov v primerjavi z izdelki konkurence, ki je v svetu močno znana in katere izdelki imajo visoko uporabno in kvaliteto vrednost. Zato tržišča ZDA, Romunije in Bolgarije in tržišča v nekaterih deželah konvertibilnega področja moramo negovati in se obnašati tako, da si bomo pridobili večji ugled, kot ga imamo.

Kolikor bi se pa odprla prostrana tržišča ZSSR, je naša perspektiva glede naročil zelo ugodna. Potrebe na teh tržiščih so tako velike, da bi jih verjetno z našimi kapacitetami le delno pokrivali.

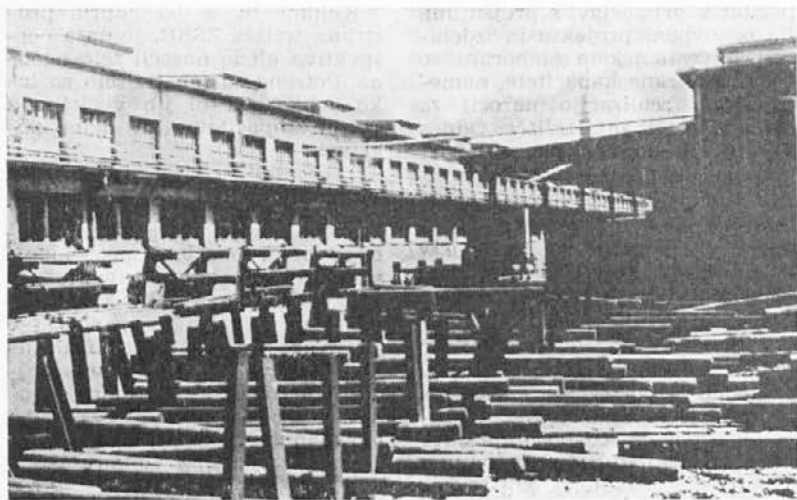
Obdelani strojni deli

Specifičnost našega proizvodnega programa je v proizvodnji strojnih delov za pokrivanje potreb v repromaterialu, ki je namenjen za redno vzdrževanje proizvodnje v raznih panogah industrije in delov za težko strojno industrijo. Večjega pomanjkanja naročil trenutno ni čutiti. Pri plasmanu omenjenih izdelkov se sicer srečujemo z zunanjo konkurenco, ki pa ni tako nevarna, ker se za vse izdelke formirajo cene po tržnih prilikah. Nevarnost izgube naročil pač nastopa samo ob prevelikih apetitih po doseganju visokih cen.

Premajhne proizvodne kapacitete oziroma preusmeritev nekaterih obstoječih proizvodnih kapacitet nam onemogočajo prilaganje zahtevnim dobavnim rokom za naročila potrošnikov z domačega tržišča. Zato obstaja določena nevarnost preusmeritve potrošnikov na uvoz istih izdelkov. To se najbolj odraža pri naročilih za ladjedelništvo, ki je za naše

Belo in črno

Pri mehanični

podjetje še vedno močno interesantno.

Sklep

Iz navedenega je razvidno, da proizvodne kapacitete niso enakomerno zasedene z naročili pri vseh izdelkih. Stanje je možno izboljšati, če se v konjunktornem obdobju kontinuirano obdeluje tržišče in kupce, pri katerih na-

stajajo potrebe. Trenutno obdobje recesije v naši družbi sicer rešujemo z različnimi instrumenti v obliki restrikcije uvoza, politike cen in drugih gospodarskih ukrepov, vendar vsi ti ukrepi niso trajnejšega pomena. Boljši položaj si bomo vedno ustvarili sami s prizadevanjem in kvalitetnim delom.

Anton Potočnik, ekonomist

Šestindvajset let revolucionarnega delavskega samoupravljanja

OB 27. JUNIJU — DNEVU SAMOUPRAVLJANJA

Na ta dan pred 26 leti je zvezna ljudska skupščina sprejela eno izmed najrevolucionarnejših listin — osnovni zakon o delavskem upravljanju gospodarskih podjetij. S tem se je pri nas in v mednarodnem delavskem gibanju začel revolucionarni družbenoekonomski proces ter stvarjanje novih družbenih odnosov. Proizvodna sredstva so tako dobili v roke neposredni proizvajalci in uresničili Marxove ideje »tovarne delavcem«. Že v prvih šestih mesecih leta 1950, potem ko je bil sprejet ta zgodovinski akt, so v Jugoslaviji formirali delavske svete v okoli osemsto gospodarskih podjetjih. Prvi primeri so dali dragocene izkušnje v proizvodnji in družbenih odnosih, ekonomskih spremembah in stalnem povečevanju produktivnosti na vseh področjih družbene reprodukcije.

Po uvedbi delavskih svetov je bilo delavsko samoupravljanje razširjeno tudi na vsa druga področja družbenega življenja. Samoupravni organi so postopoma — kakor je rekel tovariš Tito na X. kongresu ZKJ — stalno pridobivali vse večje pravice, pa tudi dolžnosti in odgovornosti. Večala se je materialna baza samoupravljanja in vpliv delovnih ljudi pri odločanju v družbenih zadevah. V vsaki etapi našega razvoja v skladu z družbenoekonomskimi spremembami so se nadalje krepili bratski odnosi ter enakopravnost med našimi narodi in narodnostmi. Nova ustava je to še bolj utrdila in zagotovila. Novi samo-

upravni odnosi med ljudmi in polna enakopravnost narodov in narodnosti nam zagotavljajo enotnost in čvrstost naše samoupravne socialistične države.

S formiranjem prvih delavskih svetov v gospodarskih podjetjih je bil položen temeljni kamen v novi jugoslovanski samoupravni praksi, ki je prešla mnoge preizkušnje, toda dokazala in osvetlila ideje nove dobe znanstvenega socializma o izgradnji nove socialistične družbe ter dala velik prispevek k nadaljnjemu razvoju Marxove misli o nadgradnji naprednih in progresivnih odnosov med delovnim ljudstvom. V preteklih 25 letih revolucionarnega samoupravljanja so se temeljito spremenili lastniški odnosi; družbena last se je stalno večala in hitreje razvijala. Družbenoproduktivna sredstva proizvajajo danes skoraj osemdeset odstotkov skupne proizvodnje, njihova realna vrednost pa je petkrat večja, kot je bila pred petindvajsetimi leti.

Strukturne spremembe v družbeni reprodukciji so pomenile stalen porast po obsegu in kvaliteti modernih sredstev za proizvodnjo in tehnično-tehnološka spoznanja, ki bodo tem sredstvom optimalno koristila. Hitra industrializacija naše države je bila strateški cilj našega gospodarskega razvoja. Le-ta je dala v preteklih 26 letih velike in pomembne rezultate tako v povečanju zaposlenosti, kot tudi v porastu življenjskega standarda. Danes proizvede naša industrija v enem mesecu več kot predvojna v celem letu 1939, tudi

število zaposlenih je večje od števila vseh zaposlenih v predvojni Jugoslaviji.

Potrošnja električne energije na prebivalca se je povečala za več kot petinosemdesetkrat, pri tem pa je elektrificiranih osemdeset odstotkov vaških gospodinjstev. V družbenem sektorju je danes zaposlenih več kot 4,3 milijona ljudi. Več kot šestdeset odstotkov zaposlenih v naši državi ima srednjo, višjo ali visoko izobrazbo ali pa so kvalificirani delavci. Trikratno se je povečala tudi gospodarska proizvodnja glede na število kmečkega prebivalstva. Veliko vlogo v razvoju našega gospodarstva imajo kmetijska posestva, družbeni sektor, ki proizvaja polovico, s kooperanti skupaj pa dve tretjini tržnih viškov in poljedelskih proizvodov. Naša polja danes obdeluje okrog sto petdeset tisoč traktorjev in drugih modernih strojev, kmetijska posestva pa so po stopnji organizacije, tehnologije in skupnih rezultatov uvrščena v sam vrh svetovne lestvice.

Promet se zelo hitro razvija. Pred tridesetimi leti je bilo v celi državi samo okoli 1600 km sodobnih cest, medtem ko je bilo do danes zgrajenih in moderniziranih čez 30.000 km cest in železniških prog. Leta 1973 je znašala dolžina cestne mreže 97.800 km, dolžina prog pa 10.000 km. V zadnjem desetletju so naši gradbeniki zgradili 16.000 km cest ter osemsto jezov in nasipov. Trgovska mornarica je v primerjavi z letom 1939 štirikrat večja. Obseg cestnih in PTT storitev pa je desetkrat večji. Osebnna potrošnja in standard sta v stalnem porastu. Zgradili smo več kot dva milijona stanovanj, vsaka tretja družina stanuje v novem stanovanju, vsaka peta pa ima avtomobil.

Večina prebivalcev je socialno zavarovana. Zaradi napredka zdravstvene službe in življenjskega standarda se je življenjska doba našega prebivalstva podaljšala od 48 na 67 let; mnoge bolezni, ki so razsajale pred vojno, so izkoreninjene, tako da se je tudi obično zmanjšala umrljivost otrok. Zdravnikov je v zadnjih 20 letih štirikrat več. Tako pride danes en zdravnik na 800 prebivalcev, medtem ko je leta 1962 prišel en zdravnik na 2600 prebivalcev. Naša država ima danes trgovske zveze z več kot sto državami, zunanjetrgovinska izmenjava pa je petnajstkrat večja, kar je okoli 25 odst. družbenega proizvoda.

Jugoslavija se je močno uveljavila tudi kot turistična država, tako da je dohodek, ki ga prinaša turizem, zelo pomemben faktor v naši devizni bilanci. Tako hiter razvoj vseh panog izhaja iz razvoja naših samoupravnih proizvodnih odnosov. Iz razredne politične opredelitve, v kateri neposredni proizvajalec upravlja tudi z rezultati svojega dela, na osnovi družbene lastnine tudi sam odloča o posamezni in skupni družbeni reprodukciji. Združeni neposredni proizvajalci so v preteklih 26 letih pokazali, da poznajo glavne udarne točke za povečanje produktivnosti dela, s tem pa so si tudi izboljšali materialni položaj in položaj družbe v celoti. Naše samoupravljanje je dokazan in preverjen socialistični sistem, ki je usmerjen na interese dela in delavcev ter se izogiba vsega, kar mu stoji na poti. Delo in njegovi rezultati so osnovni kriteriji

pri oceni družbene vrednosti vseh dejavnikov.

Šestindvajsetletni rezultati delavskega samoupravljanja so jasno vidni. Danes se to vidi v vsakem predelu Jugoslavije. Ustvarili smo novo in moderno industrijo, zgradili lepa nova mesta in obnovili vasi. Spremenila se je ekonomsko-socialna struktura prebivalstva, razvila se je materialna, tehnična in kadrovska baza. Vidno se je povečal življenjski standard in med ljudmi naših narodov in narodnosti so zgrajeni novi odnosi, ki temeljijo na podlagi resničnega samoupravljanja in enakopravnosti. Na desetem kongresu ZKJ smo posvetili veliko pozornost našemu nadaljnjemu razvoju, bodoči ekonomski politiki in aktualnim gospodarskim problemom. V resoluciji — Borba za nadaljnjo izgradnjo socialističnega samoupravljanja in nalogah ZKJ — piše:

»Zveza komunistov, delovni razred in druge organizirane socialistične sile se morajo maksimalno angažirati za hitrejši in stabilnejši razvoj gospodarstva, izključno na osnovi večje produktivnosti dela ter sredstev. Uresničitev tega naloga je osnova za nadaljnje intenzivne spremembe v materialni in socialni bazi družbe, za aktivno vključitev v mednarodno delitev dela, za hitrejši porast standarda delovnih ljudi, za večjo zaposlenost prebivalstva, za zmanjšanje razlik v ekonomski razvitosti med republikami in pokrajinami ter za povečanje obrambne sposobnosti naše domovine.«

Naši uspehi so tem večji, ker smo jih dosegli brez večjih notranjih pretresov. To dokazuje pravilnost in življenjska sila našega sistema, prava pot, po kateri gremo v izgradnji socializma. Tako, kot je rekel tovariš Tito na X. kongresu ZKJ — da so delavski razred, enotnost naših narodov in narodnosti, njihova zvestost, da gre vse v prid sebi in predanosti naših ljudi, vztrajanje v nadaljnji borbi za vsestranski napredek, naša največja sila in zaloga bodočih uspehov ter nadaljnega razvoja socializma. Zato lahko optimistično gledamo v bodočnost.

Svetislav Nikolić

ZABELJENO

Bog vam bo morda odpustil grehe, vaš živčni sistem pa ne.

*

Razgovor na zabavi: »Kako to, da ste doma tako stari, na zabavi pa tako mladi?«

*

Človeku pravijo, da je objektivni, če se strinja z drugimi.

*

Če bi se psi naučili govoriti, bi izgubili še zadnje prijatelje.

*

Odstranitev vesti spada med majhne operacije.

*

Mnogi ljudje dobijo mnenja kot drugi nahod.

*

Moderna fizika se je »neskončnosti« spet približala za nekaj metrov.

*

Molk je nezavzetna trdnjava.

NOV POSTOPEK ZA IZDELAVO JEKLA

Jeklarna Klöckner Werke Ag v ZRN razvija skupno s firmo Youngstown Ohio nov racionalni način proizvodnje jekla. Postopek so imenovali »KYS« in bazira na predelavi starega železa in železne gobe. Postopek močno konkurrira do sedaj znanim postopkom v SM pečeh in v UHP elektro pečeh.

Pri »KYS« postopku se šaržira staro železo in železna goba v

tekoča talina pa se iz spodnjega dela odvzema in prelije v normalno elektro obločno peč, kjer se hitro dodatno ogreje in rafinira v gotovo šaržo.

Zamisel izhaja iz principa, da se v jaskasti peči energija v protitočnem postopku najbolj racionalno izkoristi.

Do sedaj znani uspehi tega najnovejšega razvoja bazirajo na rezultatih proizvodnje pri firmi Youngstown Sheet, kjer dela agregat s proizvodnostjo 100 ton jekla na uro in na integrirani pilotski napravi pri firmi Klöckner — Georgsmarienhütte, ki je v triizmenskem neprekinjenem procesu do sedaj že proizvedla okoli 35.000 ton kvalitetnega in plemenitega jekla.

V primerjavi z do sedaj znanim procesom v SM pečeh in elektroobločnih pečeh se pri KYS postopku porabi okoli 40 % manj primarne energije. Ta fenomenalni prihranek se doseže z visokim toplotnim izkoristkom v jaskasti peči. Ekonomsko prednost povečuje temu postopku še izredno povečana produktivnost, ki po do sedaj znanih podatkih dvakrat prekaša UHP elektro obločne peči.

Z dovajanjem manjših količin energije in nadalje z zgorevanjem dovajane goriva s kisikom nastaja veliko manj zgorelih plinov kot pri dosedanjih tehnoloških postopkih. Zato bo »KYS« postopek tudi manj škodoval okolju kot sedanji. Emisije so okoli 60 % nižje od onih pri SM pečeh in tudi nižje od onih pri UHP elektro obločnih pečeh.

Ravenski metalurgi bodo ta novi razvoj tehnologije za topljenje kvalitetnih in plemenitih jekel gotovo spremljali z velikim zanimanjem.

F. B.

Varjenje

jaskasto peč, polnjeno z vrha. V spodnjem delu se jaskasta peč kuri z oljno — kisikovimi gorilci oziroma alternativno plinsko — kisikovimi. Steber vložka v jaskasti peči se kontinuirano topi,

SREČANJE INVALIDOV — ŽELEZARJEV

Društvo invalidov Jesenice je 12. junija priredilo srečanje z invalidi-železarji z Raven na Koroškem. Z avtobusom smo se v jutranjih urah odpeljali proti Podkorenju, nato po avstrijski strani skozi Celovec, koder smo imeli krajši postanek za ogled znamenitosti mesta. Pot smo potem nadaljevali naprej po Avstriji in prek Holmca na Ravne. Ob tej priložnosti smo Jeseničani, invalidi-železarji, Ravenščani, vrnilni lanski obisk, ko smo jim na Jesenicah razkazali železarno ter zgodovinsko-turistične kraje na Gorenjskem. S tem srečanjem smo Jeseničani in Ravenščani navezali prijateljske stike.

Ko smo prispeli na Ravne, so nas Ravenščani zelo prisrčno sprejeli. Predsednik DI Ravne Rezki Škrubej, predsednik aktiva v železarni Peter Ošlovnik, predsednik KO Ravne Ivan Hočvar, predstavnik železarne Jože Homan in predsednik koordinacijskega odbora koroške regije Franci Leskošek. Srečali smo se tudi z invalidi iz Kranja in z njimi izmenjali prijateljske pozdrave.

Ravenščani so nam pripravili zelo obširen program. Najprej smo si ogledali železarno, nato je bilo športno srečanje v šahu in streljanju v domu telesne kulture. Med invalidi z Jesenic je v šahu osvojil pokal Janez Čerin in v streljanju Stanko Egart. Sledil je ogled lepo urejenega delavskega tehničnega muzeja. Po izdatnem kosilu v Nami je bilo prosto kramljanje o problemih invalidov iz obeh društev.

Predvsem je bila želja obeh društev, da bi čimprej ustanovili aktiv invalidov-železarjev Jesenice-Ravne. Po končani debati sta si predstavnici obeh društev v znak prijateljstva izmenjali spominska darila. Po razdelitvi priznanj za vestno medsebojno sodelovanje smo si ogledali Prežihovino in srečanje zaključili pri Rimskem vrelcu.

Zelo težko smo se poslovili. Srečanje z invalidi-železarji z Raven je bilo zares prisrčno. Sprejeli so nas, kakor da bi bili bratje in sestre. Pomagati si moramo med seboj in skupno premagovati težave, saj smo invalidi enako vredni kot drugi v naši socialni-

Invalidi-železarji — kot ena družina

stični Jugoslaviji. Veseli smo bili, ker so nas tako lepo sprejeli. Za lep sprejem se moramo zahvaliti predsednici DI Ravne Rezki Škrubej, predstavnikom ostalih

organizacij in predstavniku železarne tovarišu Jožetu Homanu. Ob slovesu smo Ravenščane povabili, da nas čimprej obiščejo.

Jože Mrovlje

NOVATORSTVO

SPLOŠNI IN POSEBNI VZROKI ZAOSTAJANJA TER NJIHOVO ODPRAVLJANJE

Ob začetku drugega leta inovacij ugotavljamo, da smo premalo storili za izboljšanje na področju domačega izumiteljstva. Kateri so vzroki za našo nenavadno pasivnost, še ni čisto jasno, vendar lahko že zaznamo nekatere glavne obrise problema, ki ga moramo rešiti, preden bomo lahko enakopravno vstopili v svet tehnološko naprednih držav.

Ena od osnovnih ugotovitev v diagnozi naše bolezni je prešibek interes za tehnično ustvarjanje. To pomanjkanje interesa razlagajo opazovalci s širokimi in lažjimi možnostmi zaslužka po drugih poteh, ki so manj mučne, manj zapletene in krajše, kot je pot izumljanja. Torej kaže, da je vzrok tehnične neinventivnosti čisto navadna splošna iznajdljivost, kateri pa se nudi v naši družbi nenavadno ugodni pogoji za razcvet. Veliko bolj se spleče biti delaven obrtnik ali ročni delavec ali honorarni predavatelj ali znanstveni sodelavec kot pa mračnjaški izumitelj, ki si mora pritrgovati za svoje izumljanje čas od spanja in denar od svoje redne plače.

Drugi splošni vzrok za naš šibki sloves v tehničnem svetu je pogoj za prvega in je birokratski odnos do novatorja, pa tudi družbena zapostavljenost inovatorstva. V državnem merilu je težko ali nemogoče v razumnem času doseči zaščito patenta, v merilu podjetja je težko prepričati vodstva, da bi oddelile del fondov za lastne tehnične izboljšave. Birokratski nesmiselni zapletenosti ali pomanjkanju kadrov za sprejemanje tehničnih izboljšav se ne bomo posebej posvečali, ker nanje ne moremo vplivati. Skušajmo ugotoviti, kakšen naj bi bil čim ustrežnejši odnos do izumitelja v podjetju, v delovni organizaciji, ki naj bi imela interes spodbujati svoje sodelavce k ustvarjalnosti.

Ena od tehnično najbolj uspevajočih dežel je Nemčija. Poglejmo, kakšen vtis je dobil o tej deželi Slovenec, ki je tam delal in prijavljal tehnične izboljšave.

Način prijavljanja tehnične izboljšave je zelo preprost. V vsakem obratu je omarica in poleg nje enolistni formularji za prijavo predloga izboljšave. Vsak dan pregledajo vse omarice in pošljejo vsebino inženirju za izboljšave. Ne pregledujejo pa omaric samo vsak dan, ampak vzamejo iz njih vsak predlog takoj, ko vidi, da ga je kdo oddal.

Zaposleni inženir za izboljšave še istega dne na hitro oceni vrednost izboljšave in obišče predlagatelja na delovnem mestu ter se z njim posvetuje glede izdelave novosti. Če je vrednost izboljšave očitna, odideta oba v prototipno delavnico, ki začne takoj izdelovati nove pripomočke, ki so potrebni za izdelavo novosti. O tem, ali naj se novost začne takoj izdelovati, odloča seveda komisija za racionalizacije. To komisijo po svojem občutku skliče inženir za izboljšave, takoj ko je dobil predlog, ki po njegovem prinaša korist podjetju. Značilno za nemško podjetje — v mislih imamo tovarno merilnih instrumentov VDO z okoli 15.000 zaposlenimi — je, da upošteva vsak predlog, ki prinaša na oko le tudi minimalen dobiček. Večje pomisleke imajo do novosti, ki zahtevajo prevelike investicije ali niso zadosti funkcionalne. Tako vseh prijav ne registrirajo, temveč le funkcionalne in ekonomske izboljšave. Posebnost odnosa do izumitelja: komisija za racionalizacije se ob kolikor toliko pomembnem predlogu izboljšave sestane takoj in da svojo oceno. Če je ocena pozitivna, se takoj začne izdelovati izboljšan izdelek.

Med izdelavo prototipa izboljšane izdelka je predlagatelj ves

čas zraven in lahko sproti z nasveti popravlja, dopolnjuje, izpopolnjuje izdelek. Ko vidi utelešenje svoje ideje, se lažje in še bolj poglubi, kot če si samo v možganih predstavlja izboljšavo. Vse te dopolnilne predloge in izboljšave avtorju predloga tudi priznajo in jih nagradijo. Takšna pozornost podjetja in njegovih vodilnih do vsakega sodelavca novatorja ustvarja v vsakem zaposlenem prijeten občutek, da je pomemben, iskani, cenjen, zaželen in sploh spoštovan.

Nadalje so Nemci izredno domiselni pri nagrajevanju novatorjev. Našemu znanu, katerega izkušnje tu navajamo, je po dveh izboljšavah (nagradi 500 in 1200 DM), ki po njegovem mnenju nista bili bogve kakšna izuma, vodstvo izročilo kot posebno nagrado in priznanje DOVOLILNICO ali IZKAZ, s katerim je lahko šel po vsem podjetju kadar koli, lahko prišel ali odšel iz podjetja kadar koli, lahko dal brez obratnih ali kakršnih koli nalogov ali čekov izdelati kjerkoli v podjetju karkoli po svojih zamislih. Ko mu je prišlo na misel, da bi potreboval vzmet, debelo 0,2 mm, so mu brusili pločevino, da bi lahko izvedel svojo zamisel. Za nagrado so ga dvignili v drug plačilni razred — med uslužbenice — in se mu ni bilo treba cel mesec javiti v službo, če je bil bolan ali pa, če se ga je lotila dopustniška mrzlica. Seveda mu tudi ni bilo treba nič več tiskati kontrolne kartice prihodov in odhodov.

Iz tega opisa rajske dežele izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav lahko potegnemo kar lepo število bogatih sklepov za naša podjetja. Tudi pri nas naj bi postalo prijavljanje izboljšav preprostejše.

1. V Železarni Ravne tudi imamo referenta ali inženirja za izboljšave, toda njegov naslov, ki bi moral biti v glavi vsakega formularja za prijavo izboljšave, je nemogoče najti celo v telefon-

skem imeniku. Takšen naslov naj bo vsem na očeh, saj je v današnji gospodarski situaciji prav tako pomemben kot telefonska številka gasilcev in prve pomoči.

2. Ko bo v glavi formularja naslov glavnega izvršilnega sklicatelja komisije za racionalizacije, naj se da prostor podatkom prijavitelja: naj se jasneje predstavi: ime in priimek, poklic, obrat, izmena, koliko prijav je že dal, koliko časa je že zaposlen v delovni organizaciji.

3. Za opis in izdelavo skice ni treba zahtevati štirih ali petih strani rokopisa, temveč naj bo vsa zadeva na hrbtni strani formularja. Veliko več moramo dati na osebni kontakt referent — izumitelj, na vpliv referenta — inženirja za racionalizacije.

4. Oddajanje prijav v škatlice (hranilnike) je kar primerno, če vsak dan pregledamo vsebino in če je ob škatlicah ali na obratovodstvih zadosti formularjev za prijavo izboljšave. Da se izognemo šaljivim letakom, je dobro, če je škatlica ob obratovodski pisarni. Tako je tudi omogočena takojšnja predaja predloga inženirju za izboljšave.

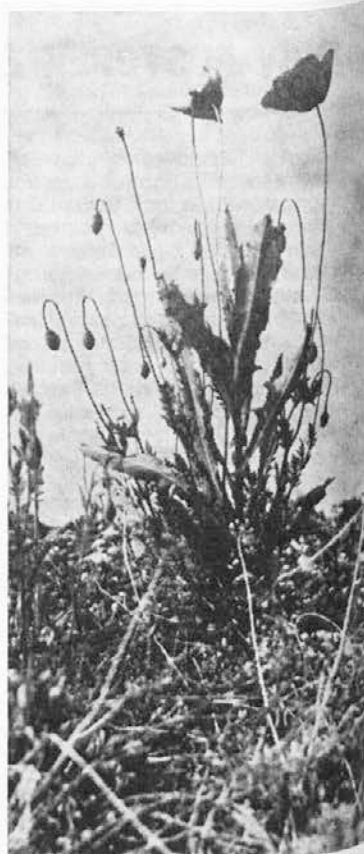
5. Referent oziroma inženir za izboljšave naj takoj ocenjuje vrednost prijav, naj ima možnost in pravico takoj sklicati racionalizacijsko komisijo in naj ima možnost takoj dati izdelati novost v določenem obratu (prototipnem).

6. Novatorju se naj ali omogoči takoj izdelati novost ali se mu da možnost sodelovati, svetovati ob novotariji, ki si jo je izmislil.

7. Nagrajevanje novatorjev je lahko veliko učinkovitejše in pestrejšje, kot ga poznamo pri nas. Če samo osvoboditev od žigosanja kartic zna ustvariti več izumiteljev kot največje denarne nagrade. Častna spričevala in izkaznice, ki bi jih podelilo podjetje, bi pomenile samo korist za skupnost. Novotarjem pustiti proste roke na delovnem mestu se samo izplača! Predvsem pa naj bodo nagrade takojšnje in naj se izboljšava takoj začne izkoriščati.

Zaželeno je torej preprosta, lahka pot prijave izboljšav na viden naslov. Efektivno poživilo za razvoj je hitrost uresničenja ideje, zato so potrebna določena pooblastila in dovolilnice, ki nikakor niso v nasprotju s samoupravljanjem, temveč prej z zapletenostjo birokracije. Od novatorja naj se ne zahteva že končni izdelek in ekonomski izračun! Nagrajevanje naj bo pestro, kot so pisani človeški značaji: diplome, izkaznice, redne objave imen novatorjev v tovarniškem glasilu s poudarjenimi zaslugami najuspešnejšega, ugodnosti glede svobodnega ustvarjanja na delovnem mestu. Če hočemo dohajati hitre, moramo po njih usmeriti korak!

Franc Uranc, dipl. inž.

Divji šopek

DIJAKI IN UČENCI V ŽELEZARNI

Na prvi pogled se zdi, da so dijaki in osnovnošolci prosti vseh skrbi, ko se za njimi dodobra zaprejo šolske duri kar za dva meseca. Pa vendar mnogi še ob knjigi že razmišljajo, kako bi najbolje razdelili čas počitnic na delo in počitek. Njihova glavna skrb je, kje in kako se vsaj za

en mesec zaposliti, da bo kaj denarja za morje ali morda celo za knjige, potrebne v novem šolskem letu. Dela se ne branijo, pa najsibo umazano, težko ali čisto. Prav dobro pa poznajo tudi vrednost denarja, zato poskušajo najti predvsem dobro plačano delo. In tako prihajajo vsako leto tudi v železarno. V mesecu juliju jih bo delalo 209, v avgustu pa 208. Razmestili jih bodo po pisarnah in obratih, pač glede na potrebe železarne. Stimulacija bo nekoliko višja kot lansko leto — za tiste, ki so končali osnovno šolo 1150 din, za srednješolce 1250 do 1475 din (četrti letniki) in za VSS 1800 do 1875 din. Najbolje pa so stimulirani tisti, ki delajo v težkih proizvodnih obratih, ti namreč dobijo 20% več od najvišjega navedenega zneska. S praktiki so v železarni bolj ali manj zadovoljni, ponekod ce-

lo želijo, da pride isti dijak tudi prihodnje leto.

Vse te mlade ljudi pa je treba seznaniti tudi z varnostnimi predpisi. Seminar za praktikante je krajši od tistega za novo sprejete delavce, vendar zajema splošna pravila o varnostnih predpisih, opozorila na nevarnosti na posameznih delovnih mestih in pravice ter dolžnosti glede varstva. Drugače pa se pri nas ravna po načelu, da ne sprejemajo mlajših praktikantov od 15 let, tudi na težka delovna mesta jih ne nameščajo, lahko pa pri težkih delih pomagajo.

Denar je torej glavni vzrok, zakaj se mladi ljudje zaposlijo v počitnicah, pravijo pa, da poleg tega želijo videti, kakšno je samoupravljanje v praksi, kakšni so odnosi med sodelavci v tovarni in kaj pomeni delati od 6. do 14. ure. Nedvomno so po takem enomesečnem delu bogatejši za izkušnjo, za tisto izkušnjo, ki je ne dajo predavanja skozi vse šolsko leto niti matura, marveč jo prinaša življenje.

r. a.

Šolanje za potrebe gospodarstva

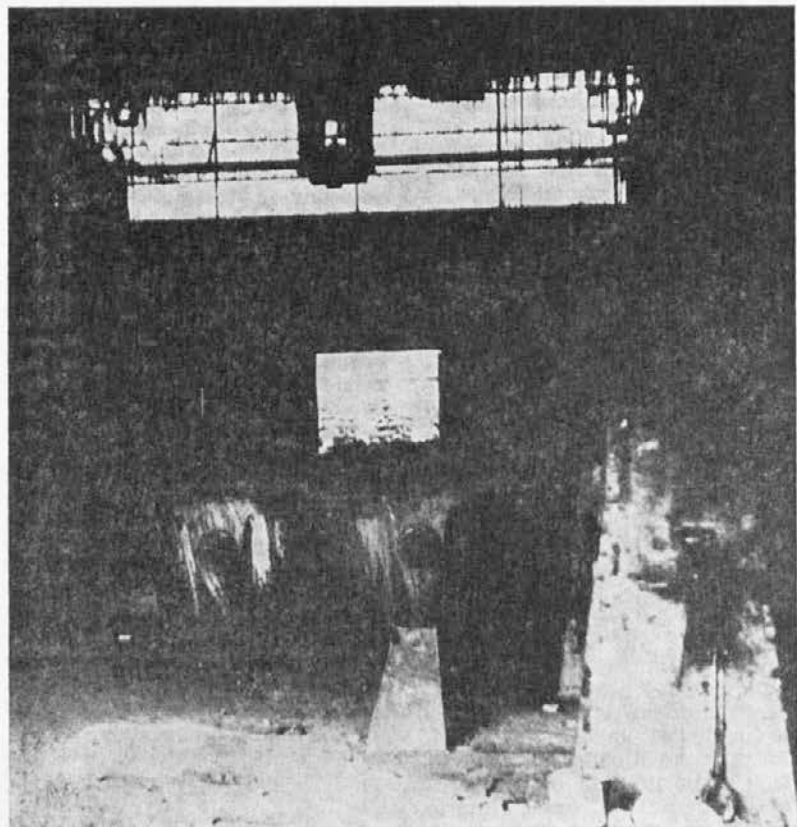
PO VPISU V NAŠE SREDNJE SOLE

Na področju usmerjenega izobraževanja je bil storjen korak naprej. V okviru stabilizacijskih ukrepov je izobraževalna skupnost Slovenije med drugim sklenila, da se ne sme širiti obstoječa mreža šol niti odpirati novih splošnih oddelkov na gimnazijah, omejen pa bo vpis na vrsti fakultet. Izhodišča so jasno postavljena: ne izobraževati kadrov, ki jih združeno delo ne potrebuje. To pa pomeni: uskladiti mrežo srednjih, višjih in visokih šol s potrebami združenega dela.

Iz DELA vemo, kakšen položaj je nastal potem v Ljubljani, ko nad 300 osmošolcev — kandidatov za vpis na gimnazije, ni bilo sprejetih in so se morali preusmeriti. O tem, kakšno je stanje pri nas, smo vprašali ravnatelja gimnazije prof. Toneta Golčerja in ravnatelja Šolskega centra prof. Lada Kukca.

NA GIMNAZIJI 190 PRVOSOLCEV

Nad pričakovanji velik je bil letos naval za vpis na gimnazijo v njene štiri splošne in en pedagoški oddelki — čez 200 prijav.

V topilnici

V starem delu

Ker splošnih oddelkov niso smeli večati, so na podlagi prijav in v skladu s priporočili republiške izobraževalne skupnosti zaprosili to skupnost in tudi dobili od nje ustni pristanek za ustanovitev še enega oddelka pedagoške smeri.

Tako bo imela naša gimnazija jeseni 4+2 oddelka ter v njih 132+58 dijakov. Kljub temu pa so morali nekatere kandidate odkloniti. Kriteriji za sprejem so bili strogi, saj so za mnoge učence na njihovih matičnih osnovnih šolah preverjali učni uspeh in druge podatke do 5. razreda nazaj. V splošnih oddelkih je tako 106 odličnih in 26 prav dobrih, v pedagoških pa 17 odličnih in 40 prav dobrih in 1 dober. Tudi letošna močno prevladujejo dekleta, saj jih je 122, fantov pa le 68.

KJE SO FANTJE?

Ker je to približno 20 odst. vseh fantov, ki so letos v koroški regiji končali osnovno šolo, nastane vprašanje, kje je preostalih 80 odst. Na našem šolskem centru namreč v času, ko smo to pisali (24. junija), še niso imeli več prijav kot 25 za poklicno šolo (62 mest) in 27 za srednjo tehniško (30 mest). Pa so tu kasneje še nekoliko povečali možnost za vpis deklet.

PREMAJHNO ZANIMANJE ZA POKLIC KV DELAVEC

Na šolskem centru močno čuti, da se težnja po študiju na šolah iz leta v leto veča, medtem ko istočasno upada zanimanje za poklicno in dveletno šolo, znotraj teh pa spet skoraj ni zanimanja za metalurške poklice. Vendar tudi pri kovinarjih center ni realiral plana ne za železarno ne za regijo.

POČITNIŠKO BRANJE

So ljudje, ki pravijo, da je branje romanov nasploh izguba časa in da je dosti bolj koristno brati zgodovinska, politična in ekonomska dela. To drži, če si je kdo zastavil študij kot svoj živ-

Ob vpisu na šolskem centru nereditko slišimo vprašanja:

»Ali bom lahko potem nadaljeval šolanje?«

Neredko se potem res marsikdo, ki se je izšolal za poklic KV delavca, vpiše naprej.

Socialni sestav učencev ŠC kaže, da so večinoma otroci delavcev in kmetov. Otrok izobraženec pa tudi še t.i. »srednjega« sloja med njimi skorajda ni. Če je v tehniški srednji šoli poprečni učni uspeh še prav dober — dober, je pri poklicni dober — zadosten.

NAČELNO »ZA« USMERJENO IZOBRAŽEVANJE — ZASEBNO »PROTI«

Ni treba ponavljati glavnih vzrokov za temeljit poseg v naš celotni šolski sistem, ki se mu na kratko reče »usmerjeno izobraževanje«. Dosti smo brali in razpravljali o njem ter ga načelno tudi še široko podprli. Kaže pa, da se vsa stvar takoj pokaže v drugačni luči, ko postane zasebna zadeva.

Načelno razumemo potrebe gospodarstva po kadrih. Načelno smo za to, da morajo šole dajati diplomante za proizvodnjo. A da bi naš otrok ne bil kaj drugega kot delavec za strojem ali ob peči? Ne, preradi ga imamo, preveč poznamo fizično garanje, da bi ga usmerili vanj. — Zelo razumljivo, zelo človeško.

Tudi še nismo tako daleč, da bi morali odličnjaki med KV delavce. Ali pa bomo kdaj stali pred dilemo: to ali brezposelnost, tega seveda v gradivih o usmerjenem izobraževanju še ne razberemo. Pa bi bilo dobro, da bi, kajti v splošnem interesu je, da položimo karte na mizo in si odkrito predložimo prihodnost.

Marjan Kolar

Gotovo iz tega niti ne sledi, da bomo poleti študirali, niti da ne bomo odpri nobene knjige. Le z lažjimi oblekami, lažjo hrano in dopustniško lahkimi mislimi se ujema tudi lažje — počitniško branje.

Ker so okusi zelo različni, odvisni pa vsaj od spola, starosti in izobrazbe, se razglejmo malo po leposlovnih zvrsteh, primerljivih za to priložnost.

Biografije znanih mož in žena zmeraj dajo dobro družbo. Pa še izbiramo lahko med znanstveniki, umetniki in politiki. Od Kleopatre prek Marije Stuart do gospe Curie, od Michelangela do van Gogha in od velikih Rimljanov do Hitlerja je res za vsak okus kaj.

Ljubezenskih romanov sploh nima smisla naštevati, ker jih je preveč, in to od šunda do visoke umetnosti. Bolj od mračnih tragedij so za ta letni čas primerni Knittel, Pearl Buckova, Cronin in Remarque.

Dokler bodo vojne, bodo tudi **vojni romani**. Iz prave povodnji te vrste literature smo Slovenci skoraj sproti prevedli vse, kar je bilo dobrega. »Stalingrad«, »Gol in mrtvi«, »Od tod do večnosti«, »Mladi levi«, »Kruto morje«, »Morja široka cesta«, serija »Ti vražji fantje v letcih škatalah« in »08—15« je res le nekaj naslovov.

Zbirka »**Humor**« je objavila že vrsto del, pa tudi sicer ta zvrst ni tako revna, kot morda kdo misli. Ni naroda na svetu, ki se ne bi bil že dobro ponorčeval na svoj račun, Slovenci pa smo pametno rekli, da ni greh prevajati, če že domača bera ni obilna.

Potopisi nas seznanjajo s tuji mi deželami, njihovimi značilnostmi in običaji bolje kot kakršenkoli Kompasov izlet, pa še bolj poceni so taka potovanja v duhu. Izbira je zares velika ter

obsega dnevniške alpinističnih odprav, znanstvene ekspedicije po morju in kopnem pa potepanja, vse večinoma opisano tako, da je privlačno za odrasle in otroke.

Zgodovinski, pustolovski in detektivski romani imajo skupno to, da so proizvodi domišljije z ravno dovolj dejstvi, da dajejo vtis verjetnosti; tudi **znanstvena fantastika** seveda spada sem. Enako kot vojni romani je to bolj moško in fantovsko branje, saj si ženske nasploh ne marajo še na dopustu beliti glavo z ugankami in se strašiti s krvavimi, grozljivimi storijami.

To področje literature, ki je zaradi pisane povodnji šunda po kioskih že davno na slabem glasu, pa ima vendarle tudi svoje klasike. Ti so vsak v svojem času izumljali recepte za svojo zvrst, poltalenti pa so jih nato kopirali in jim jemali dobro ime. Če pri zgodovinskem romanu imenujem samo Flauberta in Scota, pri pustolovskem Defoja ter pri detektivskem Poja in Dostojevskega, je to pač zadosten dokaz.

Torej — obilo zabave ob deževnih dneh in praznih urah!

-ar

IZREKI

Če bi kdaj šport izginil z us treznih strani v časnikih, bi ostala na njih samo poročila z bojišč.

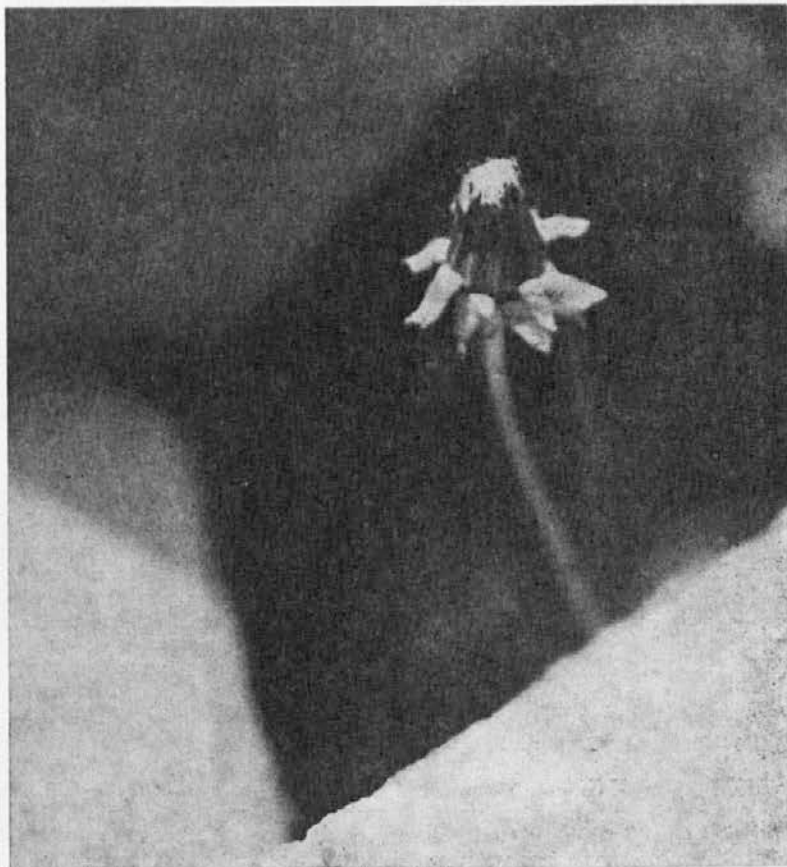
Turrini

V politiki je včasih tako kot v slovnici: napaka, ki jo vsi delajo, postane pravilo.

Malraux

Medicinske raziskave so dosegle tak napredek, da praktično noben človek ni več zdrav.

Huxley

K soncu

REKREACIJA IN ŠPORT

Komisija za rekreacijo pri svetu sindikata železarne Ravne je organizirala tretji pohod slovenskih železarjev na Peco. Tehnično organizacijo pohoda je zelo dobro opravil priznani planinski delavec tov. Franc Telcer. Na lepo sončno soboto se je zbralo 400 slovenskih železarjev, ki so šli prek Tople do vrha Pece. Ob sestopu je bilo pri karavli pri Končniku prijetno srečanje vseh udeležencev, ki so zelo zaposlili našega mojstra za »preskrbo« tov. Franca Levarja.

V organizaciji Verige z Lesc je bilo izvedeno prvenstvo Slovenskih železarn v velikem nogometu. Novi prvaki so prvič postali železarji iz Stor. Njihovo ekipo so sestavljali aktivni igralci Kovinarja. Naša ekipa je bila okrnjena, ker niso nastopili tisti naši delavci, ki igrajo za barve Fužinarja. Ekipa železarne je premagala Jesenice z 2:1 in Žično iz Celja 2:0, izgubila pa s Štorjani z 2:0.

V Kropi je bilo pod pokroviteljstvom Plamena prvenstvo Slovenskih železarn v atletiki. Nastopilo je pet ekip iz Jesenic, Raven, Lesc, Štor in Kroke. Na sporedu so bile naslednje discipline: teka na 100 in 1500 m, met krogla, skok v daljavo in balkanska štafeta. V ekipi železarne sta se odlikovala Tevž Vauče, ki je pretekel 100 m pod 12 sekundami, in Marjan Ban, ki je skočil 6 m v daljavo. V ekipni konkurenci je zmagala Veriga iz Lesc pred Štorjani in našo ekipo.

Osnovna organizacija sindikata elektrotehničnih služb je organizirala prvenstvo v namiznem tenisu, ki se ga je udeležilo 23 posameznikov. Prvo mesto je osvojil Hinko Filip, drugi je bil Anton Prevorčič, oba iz obrata šibki tok, bronasto kolajno pa je osvojil Rudi Košuta iz elektrodela v mehaničnih obratih.

Mladina strojno — gradbenih služb je organizirala turnir v malem nogometu. ki so se ga udeležile ekipe ključavničarjev, strugarjev in remonta iz valjarne. Prvo mesto so osvojili ključavničarji, ki so brez težav premagali oba nasprotnika. V borbi za drugo mesto so imeli več uspeha igralci iz remonta valjarne in premagali strugarje. Najboljši strellec turnirja je bil s tremi zadetki Jože Šuler.

TEKMOVALNI ŠPORT

Plavanje

Na Ravnah je bilo občinsko osnovnošolsko prvenstvo, na katerem sta imela največ uspeha Aljoša Medvešek in Maja Rodič, ki sta osvojila po štiri prva mesta.

Na dvoboju pionirskih reprezentanc Julijske Krajine in Slovenije, ki je bil v Trstu, je uspešno nastopalo 6 pionirjev Fužinarja. Plavalci Miran Kos, Dimiter Vočko, Andreja Brumen, Vlasta Pisnik ter naša najboljša plavalca brat in sestra Rodič so osvojili večino prvih mest in tako priplaval zmagajočo ekipo Slovenije.

Udeleženci rekreacijskega izleta

Na propagandnem mitingu v Murski Soboti je sodelovalo 7 plavalcev Fužinarja. Izkazali so se: Miran Balant s tremi zmagami, Zora Pšeničnik je bila dvakrat prva in Berložnik, ki je zmagal enkrat.

Rokomet

Člani Fužinarja so odigrali dve prvenstveni tekmi. V gosteh so premagali Keramiko iz Liboj, na domačem terenu pa so s hitro in dinamično igro premagali Šmartno s 36:12. Šrot je dosegel 12 zadetkov. S tema zmagama se je Fužinar uvrstil v zgornji del lestvice.

Slovenska pionirska reprezentanca je na turnirju republik in pokrajin v Skopju osvojila prvo mesto. V zmagoviti ekipi je nastopal tudi naš pionir Sašo Hraštink. Udeležbo v reprezentanci sta odpravljala dva naša pionirja zaradi šolskih obveznosti.

Nogomet

Članska ekipa Fužinarja je v podzveznem tekmovalstvu igrala dve tekmi. Doma so se pomerili v koroškem derbiju z Akumulatorjem iz Mežice in zmagali s 3:1. Ta tekma je bila prava proti propaganda za najbolj priljubljeno in obiskano športno panogo na Ravnah, ker so nekateri igralci po nepotrebnem igrali zelo grobo. Upravičeno je bil izključen domačin Ivi Kokalj. Drugo tekmo so nogometaši Fužinarja izgubili v gosteh. Gorišnica jih je visoko premagala s 6:1. Edini zadetek za naše je dosegel Jehart.

V drugem koroškem derbiju, ki je bil na Prevaljah, je Korotan premagal Ojstrico iz Dravograda s 3:1. Za Korotan sta bila uspešna: Krajcar dvakrat in Bedrač enkrat. Na gostovanju v Malečniku je Korotan izgubil s 3:2, Ojstrica pa je bila poražena v Sentilju z 2:1.

V Dravogradu je bil turnir koroških pionirskih ekip iz Prevalj, Raven, Dravograda in Radelj. V predtekmovalstvu so pionirji Fužinarja premagali vrstnike iz Radelj s 3:0, Korotan pa Ojstrico s 3:2. V tekmi za 3. mesto so Radlje premagale Ojstrico s 3:2.

V borbi za prvo mesto so pionirji Fužinarja porazili Korotan s 6:0. Najboljši strellec turnirja je bil pionir Fužinarja Branko Ferlin, ki je dosegel šest zadetkov.

Odbojka

V četrtem kolu za jugoslovanski pokal so gostovali člani Fužinarja v Celju in brez težav s 3:0 premagali tamkajšnje Gaberje.

Na turnirju za TUNGSRAM pokal na Madžarskem sodeluje tudi mlada reprezentanca z igralci do 23. leta, za katero nastopa tudi mladinec Fužinarja Igor Filipančič.

Namizni tenis

V Travniku je bil pionirski troboj reprezentanc Hrvatske, Slovenije ter Bosne in Hercegovine. Po mnogih letih je za pionirje nastopal tudi pionir Fužinarja Bojan Pavič. Ekipa Slovenije je osvojila prvo mesto, s tem da je premagala obe nasprotni reprezentanci.

Gimnazija Ravne prva

V Ljubljani so slovesno podelili priznanja najboljšim šolskim športnim društvom. Med šolami druge stopnje je ravenska gimnazija osvojila prvo mesto pred gimnazijama iz Murske Sobotice in Škofje Loke.

S. F.

V OBJEMU ZELENEGA POHORJA

19. junija je OOS industrijski noži priredila enodnevni izlet na Pohorje. Ker je našim delavcem po napornem delu potrebno razvedrilo, smo sklenili, da bo izlet bolj športno rekreativen. Poleg športno rekreacijskega dela smo v program vključili še ogled partizanskih bolnišnic. V ta namen smo povabili s seboj borca in revolucionarja tovariša Ferda Vizjaka.

Okrog 90 udeležencev se je ob 9. uri odpravilo na pot z avtobusom in osebnimi avtomobili proti Partizanskemu domu. Prva postaja je bila pred bolnišnicami. Pred njimi nam je tovariš Vizjak v kratkih in preprostih besedah orisal spomine na njihovo delovanje med NOB in spregovoril o njihovem pomenu, saj je prav v njih bil tudi sam pacient. Zato so bili njegovi spomini toliko zanimivejši. Včasih ga je dopolnil tovariš Strmčnik, ki je kot dvanajstleten deček pomagal partizanom prav na tem območju Pohorja in sta tako s tovarišem Vizjakom še danes nerazdružljiva prijatelja. Na koncu ni pozabil omeniti vloge in prispevka okoliških kmetov. Skrbeli so za sanitetni material, skrivali ranjenke, skrbeli za hrano, obenem pa še opozarjali partizane na nemške hajke. Še posebno rad se spomni Pavčkove mame in njenih sinov.

Po kosilu na Partizanskem domu smo se vsi skupaj za trim napotili peš proti Grmovškemu domu (Pungartu). Tukaj pa smo nadaljevali z rekreacijskim programom. Najprej smo metali pikado, streljali z zračno puško, metali kroglo — kamen, skakali v daljavo z mesta in metali obročke na cilj.

Ko je vsak udeleženec opravil vse panoge, je moral na cilj pokazati kontrolni kartonček. Vsak je dobil trim značko za hojo. Za vse druge panoge pa so bile najboljše trem v obeh konkurencah (moški in ženske) podeljene diplome, nazadnje pa še med vse udeležence izžrebane tri knjižne nagrade.

Ko je bil športno rekreacijski program končan, smo nadaljevali s piknikom, saj nam je bilo vreme ves dan res zelo naklonjeno. Za veselo razpoloženje pa je poskrbel trio Pisar. Izlet smo zaključili vsi rdeči od sonca, nasmejani in dobre volje ob devetih zvečer, ko smo se vračali proti Ravnam.

Na koncu bi se še enkrat zahvalil tovarišu Vizjaku, našim svojcem, da so hoteli dan preživeti v naši družbi, kakor tudi pripravljalnemu odboru za brezhibno organizacijo.

Peter Metulji

SHOWBUSINES

Da bi prihranili čas, se zdaj igralci vabijo kar na viski in zofo.

Pri filmu imajo ljudje bodisi kaj drug proti drugemu ali drug z drugim.

So gledališke predstave, ki jih samo zato ne izžvižgajo, ker ni mogoče istočasno žvižgati in zehati.

Beaumarchais je najbrž slutil naše popevkarstvo, ko je rekel: »Kar je preneumno, da bi se govorilo, se poje.«

JOŽE VIDERMAN

Dragi Jože!

Pred enaindvajsetimi leti si vstopil med koroške fužinarje in se zaposlil v gradbenem remontu kot marljiv delavec za obnovitvena dela na ravenskem področju.

jo ročnega droga-vzvoda, mu je ta zdrsnil, tako da je z glavo udaril v nasprotni vez.

Ivan Rezar, centralna delavnica — pri izstruženju luknje v prirobnico je odpadni del prišel med čeljusti vpenjalne glave, od koder se je odbil in mu priletel v čelo.

Štefan Počič, jeklolivarna — pri obračanju ulitka se mu je ta skotalil na roko ter mu poškodoval sredinec.

Jože Kren, jeklolivarna — pri odvijanju glave na kaluparskem stroju s pomočjo ročice mu je ta zdrsnila iz ležišča, pri čemer je padel s stroja ter si poškodoval rebra.

Miran Špegu, jeklarna — pri avtogenem rezanju mu je padel delček žindre v oko.

Novo Petrovič, jeklolivarna — pri nameščanju ulitka na delovno mizo se mu je ta skotalil na desno nogo.

Ivan Grilec, jeklolivarna — pri odlaganju ulitka mu je ta padel na levo nogo ter mu poškodoval nart.

Mile Božič, valjarna — pri odlaganju veza gredic ga je podloga stisnila za sredinec desne roke.

Albin Drug, jeklarna — pri vstavljanju podaljška ročice na ponev mu je ta zdrsnila na desno roko ter mu poškodovala kalezec.

ekipe, podobno kot v proizvodnji avtomobila ali letala, je izjavil pred leti njegov trener.

V NDR, ki ima samo 17 milijonov prebivalcev, devet desetih predšolskih otrok hodi v plavalne šole že pred 4. letom. Tam odkrivajo talente pošljejo nato v posebne šole, kjer skrbijo zanje zdravniki, biokemiki, psihologi in seveda — trenerji.

Sportna medicina je doživela v zadnjih dveh desetletjih nesluten razvoj. V petdesetih letih sta bila na malokateri mednarodni športni prireditvi navzoča več kot dva zdravnika. Ob koncu šestdesetih let pa je na »mali olimpiadi« v Mehiki samo francosko moštvo spremljalo 27 zdravnikov z najbolj dovršenimi napravami.

Udarci električnega toka

Ronu Clarku, tekaču na dolge proge, ki je postavil 17 svetovnih rekordov, se razen dokazljivega in nedokazljivega dopinga upirajo še marsikateri navade in naprave, ki služijo za doseganje rekordnih rezultatov.

Tako npr. v nekaterih državah elektronsko merijo srčni utrip. Naprava, pritrjena na športnikove prsi, prenaša bitje srca trenerju, ki na ta način spremlja tudi najmanjša nihanja. Tako lahko določa tempo treninga in po njegovih navodilih športnik »drži« vnaprej določeni ritem srčnega utripa.

Na moskovskem inštitutu za telesno kulturo si dvigalci uteži pritrdijo elektrode na biceps. Nizki udarci toka jim ritmično napenja mišice ter jih tako večajo in krepijo.

Matematična razmerja

Na ameriški univerzi v Massachusetts s počasnimi posnetki snemajo premike težišč v sklepih športnikov. Spreminjajo jih v matematična razmerja, rezultate pa dajejo v računalnik. Ta ovrednoti izseke vsakega giba in izračuna pri tem porabljeno moč.

Leta 1971 so s tako analizo ugotovili, da neka mišica leve noge metalca kopja Billa Schmidta bolj zavira kot pospešuje njegov met. Schmidt je napako odpravil, izboljšal svoj met za 5,80 m in osvojil na olimpiadi v Münchnu bronasto medaljo.

V Melbournu merijo čas srčnih impulzov z elektrokardiogramom.

BRANJE PRED OLIMPIADO

ZAČELO SE JE V ANTIKI

Barbara Seitz

Koroibus iz Elisa, ki je l. 776 pr. n. št. zmagal pri teku na 192 metrov, velja za prvega olimpijskega zmagovalca. Čeprav so v Egiptu že pred 6000 leti kegljali, na Kitajskem pred 5000 leti gojili nekaj rugby in rokoborbo, malo kasneje v Mezopotamiji prirejali boksarske dvoboje, v Aziji in Skandinaviji pa smučali pred 4400 leti, velja vendarle Grčija kot zibelka športa, saj nikjer drugje ni bila športna dejavnost tako bistven sestavni del družbenega življenja kot prav tam.

Od rane mladosti do starosti so moški vsak dan prebili po nekaj ur v gimnazionu ter se vadili v teku, skoku v daljino, metu diska in kopja, rokoborbi in boks. Udeležba je spadala med državljske dolžnosti in posamezna mesta-državice so podeljevala državljanstvo le, če je bil podan dokaz o uspešni gimnastični izobrazbi. Sicer pa pri Grkih nikoli ni šlo le za športne spretnosti. »Kaloagathia« — telesna in duhovna popolnost je bila ideal grške vzgoje.

Olimpijske igre pa seveda niso bile edina grška športna prireditelja. V Olimpiji so prirejali tudi »Herine igre« za ženske, ki se olimpiad niso smele udeležiti ne kot tekmovalke ne kot gledalke. Prvo in tretje leto po olimpijskih igrah so prirejali v Korintu »istimijske igre«, v Argolidi pa »nemejske igre«.

Rimljani so telesno vzgojo usmerili na vojaško trdoto in sposobnost. Sula je l. 80 pr. n. št. dal nasilno odpeljati iz Olimpije vse atlete v Rim kot gladiatorje.

Čeprav so stari Germani gojili rokoborbo, mečevanje, met kamna in kopja ter konjske dirke, pa je v Evropi šport znova zaživel šele v obdobju viteške kulture okoli leta 1000. Vsak oproda, ki je hotel postati vitez, je moral obvladati »sedmero spretnosti«, in to: jahanje, plavanje, streljanje z lokom, plezanje, turnirski boj, rokoborbo ter dvorne spretnosti, kot npr. vljudno vedenje, ples in igre »na deski«.

Ko je viteštvo s svojimi turnirji vred propadlo, so se pojavile igre z žogo. Že l. 1314 je moral londonski magistrat zaradi »neznosnega hrupa« prepovedati no-

gomet v mestu — seveda brez-uspešno. Igre z žogo so se hitro širile. V Franciji, Angliji in Nemčiji so gradili zanje posebne hiše. Razen nogometa so se pojavile tudi igre z loparji oziroma tolkači, kot golf, kriket in tenis. Anglež Dallington je o svojem potovanju po Franciji poročal, da je videl več igrišč za žogo kot cerkva.

Vse te igre pa so bile bolj zabava brez vzgojnih namenov. Pravo športno šolanje so poznali le v Angliji, kjer so v »public schools« veslanje, plavanje, sabljanje, jahanje in igre z žogo spadale k vzgoji mladine. Tako je vojvoda Wellington povedal resnico, ko je dejal, da je bila bitka pri Waterloo dobljena na igriščih Etona. Vendar pa Angleži ne takrat ne kasneje niso gojili športa v vojaške namene, ampak zato, da bi človeku s telesom vred oblikovali tudi značaj. Prevod: a. k.

KEMIČNO ELEKTRIČNE MEDALJE?

Ekipa strokovnjakov

»Da bi iz Borzova naredili sprinterja desetih sekund, je bil potreben napor cele znanstvene

Vigredni Sentanel

NESREČE PRI DELU

Ivan Pečovnik, vzmetarna — pri prenašanju zaboja z žerjavom je stopil na kos materiala in si pri tem zvil nogo.

Janez Grenko, stroji in deli — ko je dvignil odrezano pločevino, ki jo je rezal na škarjah, mu je kos pločevine zdrsnil iz rok in ga vrezal po kazalcu desne roke.

Drago Franc, vzmetarna — pri ravnanju vzmetnega lista na hidravlični stiskalnici se je ta zlozil in ga udaril po podlahti leve roke.

Janez Erjavec, industrijski nož — pri ravnanju industrijskih nožev na stiskalnici mu je izbilo nož, ta pa ga je udaril po prstu desne roke.

Franc Vidovič, centralna delavnica — pri varjenju transportnih lamel mu je med obračanjem teh stisnilo med lamele sredinec desne roke.

Alojz Žaže, špedicija — pri odmikanju veza materiala s pomoč-

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. maja 1976 do 20. junija 1976

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
SPREJETI DELAVCI					
1.	Arcet Marjan	19. 11. 1953	KV tesar	gradbeni obrat	iz druge delovne organizacije
2.	Ban Marjan	18. 11. 1955	KV ključavničar	modelna mizarna	iz JLA
3.	Bratina Vanjo	13. 7. 1956	NK delavec	jeklovlek	iz JLA
4.	Golob Valentin	20. 8. 1956	KV valjavec o. p.	valjarna	iz JLA
5.	Kac Ivan	9. 8. 1951	KV ključavničar	strojni obrat	iz druge delovne organizacije
6.	Kojzek Jožef	3. 3. 1953	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
7.	Konečnik Anica	16. 5. 1956	SS ekonomski tehnik	finančno računovodstvo	premeščena iz TOZD TRO
8.	Lamprecht Dragica	16. 12. 1954	SS ekonomski tehnik	finančno računovodstvo	premeščena iz TOZD TRO
9.	Laznik Franc II.	1. 1. 1956	NK delavec	obr. pnevm. str.	iz JLA
10.	Maze Bernarda	6. 1. 1950	SS komercialni tehnik	finančno računovodstvo	premeščena iz TOZD TRO
11.	Mezner Marjana	26. 3. 1953	VSS inženir kemije	prilavnik	štipendist ŽR
12.	Miklavžina Ivan	28. 8. 1954	KV ključavničar	obrat industrijskih nožev	iz JLA
13.	Mršak Bernard	19. 4. 1956	KV obratovni električar	elektro obrat — jaki tok	štipendist ŽR
14.	Pristovnik Marija	23. 9. 1952	abs. pravne fakultete	prilavnik	iz JLA
15.	Pušnik Maks III.	3. 11. 1956	KV žarilec o. p.	obrat industrijskih nožev	iz JLA
16.	Znidaršič Drago	14. 7. 1952	NK delavec	valjarna	iz JLA
ODJAVLJENI DELAVCI					
1.	Fortin Alojz	31. 5. 1949	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
2.	Gole Majda	14. 10. 1954	NS	obratno računovodstvo	dana odpoved
3.	Krevzelj Leopold	29. 10. 1955	NK delavec	valjarna	samovoljna zapustitev dela
4.	Očkerl Franjo	20. 10. 1950	KV rudar	topilnica	samovoljna zapustitev dela
5.	Oder Ferdinand	4. 5. 1916	NK delavec	transport	starostna upokojitev
6.	Pečovnik Helmut	2. 12. 1943	NK delavec	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
7.	Radusinovič Danilo	4. 6. 1953	KV obratovni električar	elektro obrat — jaki tok	samovoljna zapustitev dela
8.	Rama Basri	20. 12. 1954	KV delavec	valjarna	dana odpoved
9.	Skralovnik Julij	10. 6. 1939	NK delavec	čistilnica	odj. po sklepu DS
10.	Svetina Franc	29. 1. 1919	KV strugar	fazna kontrola TOZD II.	starostna upokojitev
11.	Viderman Jože I.	17. 3. 1927	NK delavec	gradbeni obrat	umrl
12.	Mencinger Jože	6. 3. 1945	PK rezkalec	obr. rez. or. — TOZD TRO	dana odpoved

Izobrazba — kvalifikacija

Sprejeti delavci

- 1 — VSS inženir kemije
- 1 — VSS abs. pravne fak.
- 2 — SS ekonomska tehnika
- 1 — SS komercialni tehnik
- 3 — KV ključavničarji
- 1 — KV obratovni električar
- 1 — KV tesar
- 1 — KV žarilec o. p.
- 1 — KV valjavec o. p.
- 4 — NK delavci

Odjavljeni delavci

- 1 — KV strugar
- 1 — KV rudar
- 1 — KV obratovni električar
- 1 — KV delavec
- 1 — PK rezkalec
- 1 — NS
- 6 — NK delavcev

Tako dobijo podatke o velikosti organa in njegovi sposobnosti reagiranja na večje napore. Ta postopek so najprej uporabljali pri dirkalnih konjih, zdaj pa tudi na mladih atletih, češ zakaj več let mučiti fante po stadionih in jim šele potem povedati, da iz njih ne bo nič?

Zmeraj novi poskusi

Brali smo že o transfuzijah, ko športnikom z odvzemom in vrnitvijo njihove lastne krvi čisto legalno povečajo vzdržljivost za 5 odst.

Ker je Bayi doma pod Kilimandžarom, prodrl v svetovni tekaški vrh, se tekači ne odločajo le za treninge na višinskem zraku, ampak bodo morda že kmalu začeli trenirati v celicah z nizkim zračnim pritiskom.

S kombinacijo posebne diete in treninga lahko športnik tudi po četverci svoje zaloge glikogena, ki daje energijo itn., itn.

Kakšna bo prihodnost?

Glede na nenehni razvoj znanosti je zelo verjetno, da bodo takšni posugi v treninge vedno pogost-

nejši. Rekordir bodo rasli, prepad med tako treniranimi športniki in tistimi, ki tekajo, skačejo, mečejo in se igrajo z žogo še zaradi veselja do gibanja, bo vedno večji. Tista država, ki bo v tako znanost več vložila, bo imela več rekorderjev in medalj kot druge. Po republikah pri nas je to že težje, po občinah najbrž nemogoče.

Ko bomo v prihodnjih dneh začeli slediti dogodkom v Montrealu, torej od domačih vrhunskih športnikov ne bomo zahtevali nemogočega. Seveda pa je ob aplavdiranju letošnjim zmagovalcem na olimpiadi dobro vedeti dvoje:

— neugotovljiv bo pri njih delež kemije, medicine in fizike v primerjavi z vztrajnostjo, trdim delom in odpovedmi,

— ob sedanjih vlaganjih ne upajmo, da bi kak Ravenčan v bližnji prihodnosti lahko prišel tako visoko.

a. r.

RECEPT

Nekatere televizijske oddaje so tako sladkorne, da bi morali pred njimi posvariti sladkorno bolne.

NAJBOLJ PRILJUBLJENE ZNAMKE

Avstrijske znamke so najbolj priljubljene pri zbiralcih. Po mnogih predračunih strokovnjakov so že dalj časa na prvem mestu po priljubljenosti. Po izjavah avstrijske pošte je prikaz tega leta, da se avstrijske znamke še naprej nahajajo na tem mestu. V odnosu na leto 1974, ko je bilo registriranih 150.474 abonentov v Avstriji, se je na koncu leta 1975 to število povečalo že na 156.868, se danes računa, da je to število naraslo na 158.000. Glede na takšno število zbiralcev sigurno ni izostal tudi finančni efekt. Samo domači zbiralci so vložili v znamke v preteklem letu 327 milijonov šilingov, in to je za 60 milijonov več kot leto poprej. Služba za prednaročnike funkcijira resnično na principu švicarske ure. Prednaročnina je možna na vsaki pošti, a zbiralcem se pomaga tudi na ta način, če želijo za svoje zbirke vokalne znamke, določene pare ali četvorčke.

Tudi interes tujega tržišča je v vzponu, saj znaša poprečni mesečni porast abonentov več kot 100. Na koncu leta 1975 je znašalo število abonentov iz tujine 41.899. Kar je v odnosu na leto 1974 (40.630) povečano za 1.269 novih članov. Tujim članom je prodanih znamk za 45 milijonov šilingov. Poleg tradicije in pri-

znanja, ki so ga do sedaj dosegli, in orientacijo, ki je filatelisti zlepa ne pozabijo, lahko verjamemo, da se bo takšen trend zanimanja za avstrijske znamke nadaljeval.

U. F.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem dipl. ing. Zelimiru Čuligu za humano dejanje in prvo pomoč.

Alojz Koren

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža in očeta Jožeta Vidermana se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavcem strojno gradbeno službe, godbi na pihala in sindikatu železarne za venec in izraženo sožalje.

Vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, še enkrat iskrena hvala.

Zalujoča žena z otroki

OBVESTILO

Zaradi rednih letnih dopustov izide naslednja številka Informativnega fužinarja 15. avgusta 1976.

Uredništvo

Fotografije za to številko so prispevali: Mira Čepin, F. Rotar, Jože Mrovlje, Peter Metulj in informacijska služba.